

MADENCİLİK *Bülteni*

SAYI: 4

TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI YAYINI

1989

ATAMALAR ÜZERİNE

- * Tüm Kamu Kurumlarında Olduğu Gibi Sektörümüzde de Hareketçi-Mukaddesatçı Atamalar, Siyasi Örgütlenme Pervasızca Sürüyor
- * Bugün eleştirilen reorganize edilmeye; çalışmıyor savıyla özelleştirilmeye çalışılan kurumlar bu hale nasıl geldi? Bunun sorumlusu, görüşleri bile alınmayan çalışanlar mı yoksa siyasi iktidarlar ve onların atadığı yöneticiler mi?

Kamu kesiminde sektörümüzü, çalışanlarını ve bir kısım üyelerimizi doğrudan ilgilendiren atamalar, görevden almalar, yer değiştirmeler, istifaya zorlamalar durmak bilmiyor. Başta Etibank, MTA, TTK, TDÇİ, Maden Dairesi olmak üzere kamu kurumlarında insanlar hep tedirgin, hep karamsar.

Olağan görevlendirmeler olarak adlandırılmayacak bu "tasarruflar" son dönemde oldukça hızlandı. Neden gerek duyuluyor bunlara, ülkede siyasi iktidar el mi değiştirdi? Hayır. İktidar değişikliğinde bile onaylanmayacak denli değişiklikler, bir bakanın, bir genel müdürün değişmesiyle keyfi olarak uygulanabiliyor. Bu kurumlar, siyasi güçlerin etki alanından bir türlü kurtulamamıştır. Ancak bugünlerde olup bitenlerin geçmiştekilere oranla daha fütursuzca olduğu gün gibi açık.

Bu fütursuzluğun belirleyicisi yine siyasi güçler. Biliniyor ki, bugünkü siyasi iktidar tarihteki misyonunu tamamiyine aşamasına gelmiştir. Tarihçilerin tozlu arşivlerindeki raflara yerleşmek üzeredir. 26 Mart seçimleri bunun göstergesidir. Siyasi iktidarın üzerinde kaydığı eğik düzlemin açısı her geçen gün dikleşmektedir. Bunları kendileri de biliyor, ama bu düzlemde yeni manevra alanları yaratmak ve nihai sona ulaşma sürecini uzatmak istiyor. Mümkün olabilirse de zamanı kendi lehine çevirmeyi düşünüyor. Toplumun oy potansiyeli olan değişik kesimlerine mavi boncuk dağıtıp şirin görünmeye çalışması bundan, işçiye, memura, çiftçiye, besiciye sağladığı göreceli gelir artışlarının nedeni bu. Bunlar yetmiyor. Yandaşlarından gelen istekleri de geri çevirmiyor; bir yandan devletin olanakları peşkeş çekilirken, diğer yandan kamu kuruluşlarında-

ki kadrolaşmaları hızlanıyor. Bakanlardan, milletvekillerinden, kamu kuruluşlarına gönderilen sonu gelmeyen listeleri, ı nedeni de bu.

Son zamanlarda görmeye alıştığımız ve "prens" olarak adlandırılan yönetici tipini ayrı tutacak olursak üst düzey yöneticilerin görevlendirmeleri, icraatları, görevden alınmaları ve mirasları genellikle birbirinin benzeri olagelmıştır.

Burada bir paragraf açalım ve bu prenslerin kim olduklarına, ne yapmak istediklerine kısaca değinelim. Bunlar, genellikle ABD'de eğitim görmüş ve orada iş yaşamına atılmış "vatanı kurtarma" uğruna, binbir "özveride bulunarak" Türkiye'ye gelmiş; fakat "kendi ülkesini", kendi insanını", başına geldiği kurumu ve işlevlerini bilmeyen; nüfus kağıdında uyruğu TC yazmasına karşın aslında birer "Türkçe konuşabilen Amerikalı" denebilecek türden insanlar. Türkiye'nin tüm geçmişini reddeden, Türkiye'deki insanları küçük gören, iç dinamiklerden işine gelenlere göz yuman, işine gelmeyenlere karşı çıkan; değer yargıları, yöntemleri, tercihleri ABD'de biçimlenmiş insanlar. Faziletlerine gönülden inandıkları serbest piyasa ekonomisinin gereklerini yerine getiriyorum diye, uluslararası sermayeye ülkeyi pazarlamada kendilerini daha özgür hissedebilen, aslında kime hizmet ettiğini bile anlamayacak kadar kendi toplumuna yabancılaşmış insanlar. Sırtını sıvazlayanlardan aldıkları gaz ile tam yol "Vatana hizmet etmeye çalışan" zamanı gelince de pasaportunu kapıp, gerçek yerlerine dönecek olan insanlar... Bu yönetici tipi bu yazımızın kapsamı dışında.

Geleneksel yönetici türüne yeniden dönecek olursak: Bunlar ise genellikle çeşitli baskı gruplarının tercihleri ve yoğun uğraşları sonucu oraya gelirler. Çoğu daha öncesinde, atandığı kurumun önünden bile geçmemiş, bir başka kurumda kendi halinde bir kişi iken, birden keşfedilirler.

Geçmişte sayısız kereler gördüğümüz bu oyunlar, aynı salonlarda, aynı sahnelerde, hemen hemen aynı senaryolarla, fakat farklı başrol oyuncular ve farklı "yorumlarla" yeniden sahnelenmektedir. Bu oyunlarda önce geçmiş karalanır, sonra nurlu ufuklar vaat edilir; birtakım insanlar sürülür, kıyılır, kadrolar piramidin tabanına değin değiştirilir; uçbuçuk kişiyle re-organizasyon çalışmaları başlatılır, tam sonuç alınacakken(!), kuliste yeni bir kurtarıcı keşfedilmiş olduğundan, başrol oyuncusunu değiştiren karamamenin yayımlanması ile perde kapanır... Doğaldır ki, bu arada işe alımlarda, görevlendirmelerde bakanların, milletvekillerin, hatırlı dostların listeleri, ricaları... Ortaçağı anımsatan astığı astık, kestiği kestik yönetim biçimi... Hakları gasp edilen, küstürülen, pasifleştirilen yüzlerce insan... Bu karmaşa içerisinde kendisine dokunulmayacağını ve belki bir pay bile kapabileceğini umarak köşesine sinip sessizce bekleyen figüranlar... İhalelerde, ürünlerin pazarlanmasında yolsuzluk söylenileri... gibi motif ve tiplerde oyun süslenir.

Herkes ezberledi artık.

Bugünlerde kamu kuruluşlarında yeniden sahnelenen oyun bu. Bakanlar Kurulu değişti, ardından genel müdürler, yardımcılar derken değişiklik tabana değin yansıdı. TTK'da, MTA'da, TDÇİ'de, Maden Dairesi'nde ise bunlar çok daha fütursuzca yapılıyor. Ne kıdem, ne birikim, ne liyakat, ne meslek hiçbir şey gözetilmiyor. Yılların gelenekleri, değer yargıları bir yana itiliyor. Ne uğruna? Siyasal kadrolaşma uğruna. Hareketçi-Mukaddesatçı olarak adlandırılanların mevzi kazanması uğruna. Yoksa nasıl izah edersiniz, örneğin bir kurumun oldukça sıradan bir görevdeki insanların bir başka kurumda yetkili yerlere atanmalarını; sektörü tanımayan, geçmişini ve madenciliği bilmeyen bir kişinin sektöre yön vermesi, aktivite kazandırması gereken bir kuruluşun başına getirilişini; atandığı yerlerin işlevlerini bilmeyen, oralarda çalışmamış, mesleki ehliyeti de buna uygun olmayan kişilerin çeşitli daire başkanlıkları ve üretimle ilgili birimlere atanmalarını. Askerlikteki takım komutanlığının dışında hiçbir yöneticilik deneyimi bulunmayan insanlara koca kurumların teslim edilmesinin hikmeti nedir? Ama insanlar küsermiş, üretim darbe yermiş, işler aksatmış, yasalar ihlal edilmiş, kin tohumları atılmış, çalışma barışı bozulmuş, ne gam. İşte Türkiye Taşkömürü Kurumu'nda ölçülebilen somut sonuç. Üretim şimdilik 1950'li yılların düzeyinde.

Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin alabildiğine yoğun olduğu dönemde, çağ atladığımız teranelerini sıkça duyduğumuz ortamda, madencilik sektöründeki kamu kurumlarına baktığımızda, bu kurumlar 10 yıl

öncesine göre ileride değil, çok daha geride. Dünyadaki bilgi birikiminin en az ikiye katlandığı son 10 yıl içerisinde, bu kurumlar yerinde bile sayamamış. Yönetim anlayışı ile de geride, verimliliği, çalışanların bütünleşmesi, insanlar arasındaki sevgi, saygı ve dayanışma duyguları ile de geride ne yazık ki.

Şimdi, bugün başına geldikleri kurumu beğenmeyip eleştiren, herşeyi bir yana bırakıp güya köklü değişiklikler yapmak isteyen sayın yöneticilere sormak hakkımız değil midir? Bu kurumlar bu duruma nasıl geldi, kim getirdi? Sürekli horlanan, sürülen, kıyılan, atıl bırakılan, görüşleri bile alınmayan, kapı kulu gibi görülmek istenen çalışanlar mı, yoksa siyasal iktidarlar ve onların atadığı yöneticiler mi suçlu?

Son yıllardaki istatistiklere bakıldığında Türkiye'de bakanların ve genel müdürlerin görev süreleri ortalama 2 yıl. Belleklerimizde şöyle bir yoklayalım, bakalım... nurlu ufuklar vaadiyle zamanını dolduran kimler geldi, kimler geçti oralardan. Kaçının adı anımsanabiliyor. Kimler için iyi düşünceler belirtilirken, kimler için lanetler yağdırılıyor.

Şimdi soralım mı? Sizin, öncekilerden farkınız ne? Sizin de arkanızdan aynı şeylerin söylenmemesi için neler yapıyorsunuz? Kadronuzu kurarken hiçbir etki altında kalmadan bütünüyle nesnel ölçütlere göre mi karar veriyorsunuz? Yönetiminiz altındakilerin görüşlerinden, birikimlerinden en üst düzeyde yararlanacak, onları motive edecek hangi mekanizmaları çalıştırıyorsunuz? Görüşlerinize katılmayanlara, uygulamalarınıza alet olmak istemeyenlere nasıl davranıyorsunuz; bunları bağımsız düşünmenin bir doğal sonucu, insani davranışların başında gelen ve en çok sizin gereksinmeniz olan doğal tepkiler olarak mı görüyorsunuz, yoksa, "süremim", "atarım", "bırakın gidin" diyerek aba altından sopa mı gösteriyorsunuz?

Evet, madencilik kurumlarından özellikle TTK TDÇİ, MTA ve Maden Dairesi'ndeki görevlendirmelerde ağır basan ölçüt, dünya görüşleridir. Hareketçi-Mukaddesatçı olarak adlandırılan siyasal görüştekiler tercih edilmektedir. Amaç ise kadrolaşmaktır.

O nedenledir ki, kusura bakılmasın ama, bugün işbaşındaki yönetimlere -tutumlarını değiştirmedikleri sürece- ülke ve kurum çıkarlarını gözetmediğini söylerken, kimsenin inandığı, güvendiği yok; açıkça söylemekten çekinseler de, terbiye sınırlarını aşmak istemeler de, ne yazık ki gerçek bu. Kendisine inanmayan bir kadro ile de hiçbir yönetici iş üretmez.

Peki bu ne zamana değin böyle sürecek? Düne kadar sıradan biri olan insanların bir gecede bakan, genel müdür, daire başkanı, üretimlerden sorumlu kişi vb. olması; hiçbir hesap sorulmayacağına güvenerak keyfi uygulamalarda bulunulması ne zaman son bulacak... Demokratik işleyiş mekanizmalarının bu kurumlarda kurumsallaştığı zaman... Demokratik hukuk kurallarının işleyebileceği zaman... Demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla işlerlik kazandığı zaman...

ODADAN HABERLER

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Başkanı M.Fikret ÖZBİLGİN Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğünde devam eden atama ve yer değiştirmelerle ilgili olarak basına yaptığı açıklamada "Zonguldak Havzasında yapılan atamalar ve yer değiştirmelerdeki amaç ne rasyonel işletmecilik koşullarının sağlanması, ne üretim, ne iş güvenliği ne de havzanın geleceğidir. Amaç, kadro gençleştirilmesi kılıfı altında kutsal ittifak kadrolarının, örgütlenmesi, üretim kadrolarına hakim olunması ve TTK Kurumu'nun işgalidir" dedi,

Açıklama metni aşağıdaki gibidir:

Madenciliğimizin en zor çalışma koşullarının olduğu Zonguldak Taşkömürü Havzasında işçisinden mühendisine ve tüm çalışanlarıyla birlik, beraberlik ve dayanışma içinde bulunulması gerekirken TTK üst yönetiminin değişmesiyle birlikte atamalar ve yer değiştirmelerde başlamıştır. Son 6 ay içerisinde hızlı bir şekilde sürdürülen yer değiştirmeler ve kıymlar sonucu ağırlıklı üretimde çalışan çoğu üyemiz 80 kişinin yeri değiştirilmiştir. Bu atama ve yer değiştirmeler havzada çalışma barışını bozmuş, TTK ve Zonguldak'ta büyük bir huzursuzluğun kaynağı olmuştur. Bu yer değiştirmelerin havzaya getireceği zararlar. TTK'dan sorumlu Devlet Bakanı Sayın Cemil ÇİÇEK'e kadar

tüm yetkili ve ilgililere aktarılmıştır. Ancak sorunların çözümlenmesi yerine bu kişi ve kurumlar gelişmelere gerekli duyarlılığı gösterme ve yer değiştirmeler devam etmektedir.

Zonguldak Havzasında 1989 yılının ilk altı ayında üretim açığı satılabilir yaklaşık 350.000 tona ulaşmıştır. Gelişen tüm teknolojiye, artan nitelikli işgücü ve nitelikli mühendise karşın üretim Zonguldak'ta 1950'li yılların seviyesine düşmüştür. Bu gidişle üretim açığı daha da düşecektir. Sorunlar burada da kalmamış; bir baskı aracı olarak, asli görevleri olması nedeniyle havzada yapılan yanlışlıkları sergileyen ve karşı çıkan Odamız Zonguldak Şubesi Yönetim Kurulu üyeleri hakkında TTK yönetiminin soruşturma açma yetkisi olmasına karşın çeşitli bahanelerle soruşturma açılmaktadır.

Bir kez daha yineliyoruz ve uyarıyoruz!

Zonguldak Taşkömürü Havzasında yer değiştirmeler ve atamalardaki amaç ve rasyonel işletmecilik koşullarının sağlanması ne üretim, ne iş güvenliği ne de havzanın iyileştirilmesi ne de geleceğidir. Aslında bugün Zonguldak'ta yaşayanlar Türkiye genelinde iktidar partisi içindeki kendilerini milliyetçi muhafazakar ve mukaddesatçı olarak niteleyen belirli bir siyasi görüşün tüm kamu kurum ve kuruluşlarında sistemli bir şekilde yürüttüğü işgalin bir parçasıdır. Amaç siyasi örgütlenme hamlesidir. Amaç, kadro gençleştirilmesi kılıfı altında kutsal ittifak kadrolarının örgütlenmesi, üretim kademelerine hakim olunması ve TTK'nın işgalidir.

Bugün Zonguldak üzerine oynanmak istenen oyunları, Zonguldak Şubemiz yöneticileri ve Odamız üyeleri üzerindeki baskıları ve gereksiz yer değiştirmeleri şiddetle kınıyoruz. TTK'nın daha da geriletilmesi için tüm baskılara karşın sessiz kalınmayacağı bilinmelidir.

Demir-Çelik sanayinin temelini oluşturan ve tüm Zonguldak kentine mal olmuş Zonguldak Taşkömürü Havzasında yapılan yer değiştirmeler ve atamalara son verilmesini Türkiye Taşkömürü Kurumu'nun daha fazla tahrip edilmemesi ve bu uygulamaların daha fazla üzüntü kaynağı şeklini alması için yetkilileri bir kez daha göreve çağırıyoruz. •

Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğünc& yapılan atamalar üzerine Odamız Zonguldak Şubesi Yönetim Kurulu 30.6, 1989 tarihinde üyelerine gönderdiği bir bildiriyle Havzadaki atamaları kınadı ve tüm teknik elemanları haksızlıklara, meslek onurunu zedeleyici tutumlara ve partizanlığa karşı tavır almaya, meslek örgütleri etrafında dayanışmayı

Bildiri metni, aşağıdaki gibidir:

Sayın Üye,

Bilindiği gibi TTK üst yönetimindeki değişikliklerle beraber gündeme gelen tayin ve atamaların havzaya getireceği zararlar, Yönetim Kurulumuz tarafından üyelerimize, basına, ilgili kuruluşlara ve Genel Müdürlükten, Devlet Bakanı Sn. Cemil ÇİÇEK'e kadar tüm yetkililere aktarılmıştı.

Ancak, üzülererek belirtelim ki, sorunlarımızı iletmiş yetkili kişi ve kuruluşlar gerekli duyarlılığı göstermemiş ve kısa bir aradan sonra, siyasi kadrolaşma ve kıyım hareketi biraz biçim değiştirerek, teker teker veya küçük gruplar halinde yeniden başlamıştır.

Yıneliyoruz.

Bu tür uygulamalarda amaç, söylenilen aksine; ne üretimi artırmak, ne verimlilik, ne de havzanın reorganizasyonu ve rehabilitasyonunu (islahatını!) gerçekleştirmektir.

Amaç bellidir. Amaç kadroiaşmaktır.

Nitekim, son altı ay içinde atılan her adımda; basına yansıyan deyimle; milliyetçi, muhafazakar ve mukad-desatçı izler görmek mümkündür. Bunun için atama paketlerine, kıyım listelerine, şu veya bu nedenle kurulan komisyonlara bakmak yeterlidir.

Sayın Üye,

Bu uygulamalar ne sağlamıştır?

Kaos, kırgınlık, güvensizlik ve dedikodunun havza-ya egemen olmasını sağlamıştır.

1989 yılının ilk altı ayında kurumun üretim açığının tuvönan 500.000 ton, satılabilir 300.000 tona ulaşmasını sağlamıştır.

Yapanların bile inanmadığı bir reorganizasyon-rehabilitasyon projesinin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Havzanın 150 yıllık geleneği alt üst olmuş, hiyerar-

şik yapı içinde olması gereken formel ilişkiler yok olmaya yüz tutarken, imformel ilişkiler ön plana çıkmıştır.

Birim amirleri elemanlarının görevlerinden alındığından habersizken elemanlar amirlerinin ne zaman alınacağını bekler olmuşlardır.

İşe girmek için siyasi kimlik kartı gerektiği söylentileri ayyuka çıkmıştır.

Sayın Üye,

İçinde bulunduğumuz koşulların değerlendirilmesi gereken bir diğer boyutu da doğruaan bizlere ilişkin olanıdır.

Ülkemizde uygulanan ve insanları bireyciliğe, düşünce tembelliğine iten politikaların da etkisiyle üyelerimizin kimileri "belki bana dokunmazlar", kimileri "belki bana da bir pay düşer", kimileri de "bugün alımdım ama yarın verilirim" gibi düşüncelerle sessiz kalmayı yeğlemektedirler.

Daha öncede vurguladığımız gibi insanlık ve m ü -hendislik orunumuzu ezdirmemek.mesleki ve ulusal çıkarlarımıza sahip çıkmak için, bir aydın hastalığı olan "kariyerizm"ın ve adamsendeciliğin etkisinden kurtulmanın zamanı gelmiş dahası geçmektedir.

Özellikle 26 Marttan sonra ülkemizde değişen koşullar ve hızlanan demokratikleşme süreci, havzanın tarihinde gördüğü bu "en olumsuz" konuma düşmesinde sorumluluğu olanların ve bunların yanısıra sorumsuz davrananların sergilenmesinin uzakta olmadığını göstermektedir.

Unutulmamalıdır!

Havza bir kişi veya grubun, bir siyasi odağın tekelinde değildir, olmayacaktır.

Havza Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Türk Halkının öz varlığıdır.

Bu varlığı korumak için tüm teknik elemanları haksızlıklara, meslek onurunu zedeleyici tutumlara ve partizanlığa karşı tavır almaya, meslek örgütleri etrafında dayanışmayı yükseltmeye çağırıyoruz, ü

ODADAN HABERLER

TEKNİK ELEMANLARIN İSTİHDAM SORUNU VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ KONULU KONFERANS YAPILDI

"Teknik Elemanların sendikalaşması önünde herhangi bir yasal engel yoktur."

Odamız Zonguldak Şubesinde 4.6.1989 günü düzenlenen Yol İş Sendikası Eğitim Dairesi Başkanı eski Öğretim Üyesi Dr. Yıldırım Koç ve Cumhuriyet Gazetesinden gazeteci-yazar Şükran Ketenci'nin katıldığı "Teknik Elemanların İstihdam Sorunları ve Çözüm Önerileri" konulu konferansta yoğun olarak sendikalaşma sorunları dile getirildi.

Her iki konuşmacı tarafından da istihdam sorunu ve çözüm önerilerine ilişkin yaklaşımlarında sendikalaşmanın önemi, sendikal haklar önündeki yasal ve anlayış engelleri üzerinde duruldu.

Teknik elemanların ülkemizdeki sendikalaşma süreci içinde geçmişteki yaklaşımlarının, yüksek ölçüde kendini diğer çalışanların üstünde görmelerinden kaynaklandığı, şu an için yine aynı anlayışın sendikalaşma önündeki yasal engellerden çok daha önemli olduğunu vurgulayan Yıldırım Koç konuşmasında özetle şu görüşleri dile getirdi.

Teknik elemanların istihdam sorunu çözülecekse, istihdam sorununun çözümlerine ilişkin çözümler, diğer işçilerin olduğu gibi teknik elemanında sendikasında örgütlü mücadelesinden geçecekse, bu konuda aşılması gereken ilk engel, yasalarda getirilmiş olan veya getirilmiş olduğu zannedilen yasaklar ve kısıtlamalardan önce teknik elemanların bu konudaki anlayışında yatmaktadır. Bugüne kadarki genel eğilim bu mesleklerdeki insanların kendilerini diğer insanların üstünde görmeleridir.

1985 yılı itibarıyla 203 bin mü-

hendis, mimarın % 91'i yaşamlarını bir ücret karşılığında sağlamaktadır. Geri kalanın dört bini işveren, 14 bini ise kendi işinde çalışmaktadır. Genel olarak ana geçim kaynakları aldığı ücret olan teknik elemanlar işçi sınıfının bir parçasıdır. Ancak bir çok mühendis kendini işçi sınıfının mühendislik mesleğini yerine getiren bir parçası olarak değil, "mühendis olarak görmektedir. Bunun bir nedeni teknik elemanların işyerlerinde giderek azalan işveren konumunda olmasında yatmaktadır.

Ülkemizde 1930'lu, 40'lı, 50'li yıllarda teknik elemanlara ve vasıflı işçilere tanınan geniş maddi ve sosyal olanaklar bir işçi aristokrasisi yaratmıştır. Teknik elemanlar 1970'li yıllara değin kendilerini, gerek gelir, gerekse toplumsal itibar açısından, diğer işçilerin üstünde işverenlere yakın bir konumda değerlendirmişlerdir. Bu anlayış yıkılmadığı takdirde teknik elemanların hukuksal engelleri aşip sendikalar kurmaları durumunda bile varacakları nokta fazla ileri değildir.

1968'de 11195 sayılı kararneme ile karayollarında sözleşmeli statüde çalışan teknik elemanlar "Türkiye Karayolu İşçileri Sendikası" adıyla bir sendika kurdular. Diğer işçilerin örgütlü olduğu Yol İş Sendikasına onlara yüksekten baktıkları için girmediler. Kalkıştıkları grev başarısız oldu ve dağıldılar. Bu ve benzeri örnekler göstermiştir; teknik elemanlar tüm dünyada olduğu gibi kendilerini, işçi sınıfının en aydın sömürülen, yaşamını aldığı ücretle sürdüren

müleksüzleşmiş işçiler olarak kabul etmediği sürece diğer işçilerden ayrı olarak kuracakları sendikaların günümüz koşullarında fazla şansı yoktur. İşçi sınıfının diğer kesim ve tabakalarının sendikalarda örgütlü kısmının desteğini arkasında hissetmediğimiz sürece, sermayenin ulusal ve uluslararası düzeyde sendikalara ve sendikal haklara yaptığı saldırıları karşılamamız imkanı yoktur. Bu anlayış değişikliği hem teknik elemanları güçlendirecek, hem de diğer işçilerin örgütlü bulunduğu sendikalara önemli bir güç katacaktır.

Ülkemizde sendikal hakların tarihsel gelişimine bakacak olursak, 1961 yılına kadar özel sektör işyerinde çalışan mühendis ve teknikerlerin sendikalaşma hakkı vardı, bu hak kullanılmadı. 1961 Anayasası memur statüsünde çalışanlara önemli bir hak getirdi, 1965 yılında çıkarılan 624 Sayılı Devlet Personel Sendikaları V esası kapsamında memurlar sendikalar kurdular. 1971 yılına kadê, 400 bin memur sendikalarda örgütlendi.

TÖS (Türkiye Öğretmenler Sendikası) 75-80 bin dolayında üyesiyle çok büyük varlık gösterdi. 12 Martla 1961 Anayasası'nın ilgili maddesi değiştirilerek memur statüsünde çalışanların sendikalaşması yasaklandı. Özel sektör işyerindeki teknik elemanlarsa sözünü ettiğimiz malum anlayışla işyerlerinde örgütlü olan sendikalara girmediler. 1980 sonrasında 82 Anayasasına ve mevcut yasalara göre teknik elemanların sendikal hakları şu şekildedir.

Özel sektörde çalışan tüm mü-

hendis, mimar ve diğer teknik elemanlar 1475 sayılı İş Kanunu kapsamındadırlar. Ayrıca 2821 sayılı Sendikalar Kanununa göre sendikalara üye olabilir, 2822 sayılı Grev ve Lokavt Kanununa göre toplu iş sözleşmesinden faydalanabilirler ve diğer işçilerle greve çıkabilirler. Burada karşılaşılan bir sorun teknik elemanların bir kesiminin işveren vekili konumunda olması nedeniyle toplu iş sözleşmesinde kapsam dışı bırakılmalarıdır.

Ancak özel sektör işyerlerinde çalışan teknik elemanlar sözünü ettiğimiz nedenlerle sendikalaşma hakkını kullanmamaktadırlar.

308 sayılı Kanun Hükmünde Karamamaya göre bir hizmet sözleşmesi ile işçi statüsünde olmayan sözleşmeli personel, toplu iş sözleşmeleri kapsamında veya toplu iş sözleşmeleri emsal alınarak hiçbir ayni veya maddi menfaat sağlayamaz deniyor, ancak bu sendikaya üye olamazlar anlamına gelmiyor. İşyerlerinde yetki almış veya örgütlenmeye çalışan sendikaya üye olabilirler, ayrı teknik eleman sendikası kuramazlar. Bu statüdeki teknik elemanlarda sendikal haklarını kullanmamaktadır.

657'ye tabi olarak çalışan personelle ilgili olarak genel kanı sendikalaşma hakkı olmadığı şeklinde idi. Ancak 1985 yılında TMMOB'nin düzenlediği bir sempozyumda Prof.Dr. Alpaslan Işıkli'nin koyduğu saptamaya göre, 1982 Anayasası sendikal hak ve özgürlükleri kısıtlanmıştır, ancak memurlara sendikalaşma konusunda bir yasak getirmemektedir. 657 sayılı yasa memurların toplu eylemini yani grev hakkını yasaklıyor, sendika kurma veya sendikalara girme konusunda hiçbir yasak koymuyor. Gerçi unutulmamalıdır ki, sendika yalnızca toplu iş sözleşmesi değildir, birlikteliğin getirdiği güçtür. Arkanızda sendikal örgütlülük olduğunda işveren karşısında güçsünüzdür.

Sendikal hakların kullanılması ve korunmasına ilişkin, Türkiye'nin onayladığı ve imzaladığı uluslararası sözleşmeler, 82 Anayasası'nın ilgili maddesine göre, Türkiye'nin iç hukukundan ve mev-

zuatından sayılır ve bunların ana yasaya aykırılığı söz konusu edilemez. Buna göre Türkiye'nin imzaladığı uluslararası antlaşmalar çerçevesinde tüm çalışanların sendika kurma ve sendikalara girme hakkı vardır. İnsan Hakları Komisyonu'nun bir üyesine göre, eğer Türkiye'de memurlar bir sendika kuracak olursa, bu kuracakları sendikayı uluslararası antlaşmalara dayandırırırlarsa ve bir mahkemede bu sendikayı kapatırsa, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine dayalı olarak bireysel başvuru hakkı doğmaktadır.

Sonuç olarak şu söylenebilir; teknik elemanların sendikalaşması önünde hiç bir yasal engel yoktur, "sorun mevcut anlayış olan işçi aristokrasisi ya da sendikal hak ve özgürlükleri kısıtlayan 82 Anayasası memurlara sendikal hak tanımamıştır" şeklindeki yanlış kanıdır. TMMOB, Türk Tabipler Birliği, Eğitim-Der önümüzdeki aylarda bir kampanya başlatacaktır, bu kampanya memur sendikalaşması için kamuoyu oluşturacak, sonrasında da var olan ancak kullanmadığımız bu hakkın meşrulaştırılması ve somut adımlar atılması gündeme gelecektir.

Teknik elemanların İstihdam sorunlarını yine sendikal haklar açısından ele alan, genel olarak, sözleşmeli personel, uluslararası sözleşmeler ve hakların kullanılmasına değinen Şükran Ketenci'nin konuşmasının özeti aşağıdadır.

İşveç Memur Sendikaları Konfederasyonu bünyesinde, sağlık, yönetici, öğretmen, şubay, polis... sendikaları vardır. Ülkemizde bu sendikaların üyesi olabilecek kişiler acaba kendilerini işçi sınıfının bir parçası olarak düşündüler mi, ben sendikalara üye olmayı dahi düşünmedikleri inancındayım. Çalışanlar açısından diğer bir çarpık durum ise, 20 milyonu aşkın çalışma çağındakilerin işçi statüsünde çalışan eleman ile karşılaştırıldığında korkunç bir çarpıklığı yansıtıyor. Türkiye'de işçilerin sendikal haklarını işçilere kullanmaması için yapay olarak memur statülerine geçmeleri için bası yapıyor. Memur ayrımı görevin niteliğinden kaynaklanan bir ay-

rım olmasına rağmen bu sendikal hakların gaspına bir araç olmaktadır. Çünkü kullanılmayan sendikal haklar vardır.

Sözleşmeli personel yasasının Anayasa'ya aykırılığı konusunda tüm hukukçular görüş birliğiindedir. Anayasa Mahkemesi'de bu yasayı iptal etmiştir. Gerekeceği Kararın açıklanmasından sonra da sorun çözümlenmeyecektir. İptalden sonra sözleşmeli personelin yeni konumları tam bir belirsizlik içindedir.

ILO yaptırımlarının sendikal hakların elde edilmesinde önemi olmakla birlikte bu önem tali bir değere sahiptir. Türkiye ILO'da ağı, bir şekilde yargılanıyor, bu o ülkenin konumunu gözler önüne seren bir ölçüdür. Yoksa kesin bir zorla yaptırım sözkonusu değildir. Aslında ILO sözleşmeleri ile tanınan hakları, bir düşününde gelen hediyeler olarak görebiliriz. Evliliğin maddi hazırlıkları olan mücadeleyi biz vereceğiz, bunun yanı sıra ne hediye gelirse kârdır. Gerçekten 12 Eylül sonrasında uluslararası sendikal dayanışmanın Türkiye'deki demokrasi açısından önemli katkıları oldu. Bana sorarsanız DİSK yöneticileri dışarı çıkıp parlamento kadar girebildilerse burada uluslararası sendikal dayanışmanın katkısı çok büyüktür. Bunun çok büyük gözükmesinin nedeni ulusal işçi sınıfı dayanışmasının ve ulusal demokrasi bilincinin çok zayıf olmasıdır. Yani biz burada yeterince direnemediğimiz için uluslararası katkı büyük oldu. Buna verdiğimiz örnekle pekiştirecek olursak, şuna benziyor, yoksul olup da zengin akrabaları olan evlilik yapan çifte gelen hediyelerin fazla olması gibi. Ama bu göreceli bir olaydır, önemli olabilmekle birlikte hediye hediye.

Sendikal hakların kullanımına gelince; hak kavramı soyut bir kavramdır, bu bir kültür yaşama biçiminden kaynaklanır. Hak kavramında önemli olan insanın hakkı olduğu inandığı bir şeye sahip çıkmasıdır. Haklara anayasal ve yasal düzeyde en ideal ölçülerle sahip olsak bile, bu sorunun çözümünde gerekli olmakla birlikte yeterli değildir. Önümüzde ABD örneği var. Bu ülkenin gelir dağılımı-

na bakıyoruz, bizdeki gibi yoksulluk yok ama kendi içindeki pasta dan alınan pay olarak gelir dağılımına bakın korkunç çarpıcı. Sendikalar hakların kullanımına bakıyorsunuz sendikalaşma % 14'lere düşmüş, üstelik orada yasaklarda yok. Neden, şöyle açıklıyor ABD'li bir sendikacı; "öyle koşullandırılıyor ki daha çocuk kundağındaiken toplumun bütün beyin yıkama araçlarıyla herkes JR gibi yani işveren gibi görüyor. İşçi olarak öleceğini ancak emekli olduğunda algılıyor, o zaman iş isten geçmiş oluyor".

İşte asıl tehlikeli olan bu olaydır.

Kafamızdaki yasaklar ve yönlendirmelerdir. Zaten 12 Eylül'ün temel yöntemi de bu oldu. Anayasa ve yasalarla yasaklamalar yanısıra, şokla, cezaevlerindeki işkencelerle, kitlesel yargılama DİSK, Barış Derneği... davalarıyla, yapılanlar dikkat edilirse nerberi belirli kesimlere yönelen caydırma, yıldırma, satın alma, depolitisasyon ve köleleştirmedir.

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz, sendikal ve diğer hakların kullanımında, anayasal ve yasal yasak ve kısıtlamaların kaldırılması için mücadele yanısıra, ondan daha önemli olduğu inancında olduğum bize yönetilmiş olan ve kafalarımızda yaratmış olduğumuz, her türlü koşullandırma ve yasaklara karşı mücadele edilmesi gereklidir. Q

Yeni Oda Temsilcilikleri Oluşturuldu...

Odamız çalışma programında yer alan temsilcilik oluşturma çalışmaları kapsamında; Samsun, Erzurum, Çanakkale, Denizli ve Şanlıurfa'da yeni temsilcilikler oluşturuldu.

Samsun İli Temsilciliğine Şükrü KUMBASAR, Erzurum İli Temsilciliğine Ali KAHRİMAN, Çanakkale İli Temsilciliğine Necmi ERGİN, Denizli İli Temsilciliğine Ali EDEM, Şanlıurfa İli Temsilciliğine Emin ACAR Yönetim Kurulumuzun kararı ile atandılar.

Yeni atanan temsilcilerimizi kutluyor ve başarılar diliyoruz. •

MADEN YÜKSEK MÜHENDİSİ KADRI YERSELİN "MADENCİLİKTE BİR ÖMÜR" ADLI KİTABI YAYIMLANDI

Kadri Ağabeyin meslek yaşamının 60. yıldönümüne az bir zaman kala kaleme aldığı --madenciliğimizin yarım yüzyıllık suretini de yansıtan bir ayna niteliğindeki- otobiyografisinin, Yurt Madenciliğini Geliştirme Vakfı ile Odamız ortak yayını olarak yayımlandığını, ibret dolu bir alıntı ile birlikte sunuyoruz.

"Zonguldak havzasının yerini tutabilecek bir kaynak da ülkemizde henüz bulunamamıştır. İsrat edilmeden istismar edilmesi zorunludur. Bu da, yalnızca masada oturup politikacıların isabetsiz kararlarına boyun eğen mühendislerle gerçekleştirilemez. Hem emir ve kumanda zincirinin aksamayan bir disiplin içinde gözlerden uzak en uçtaki işlere hakim olabilecek bir etkinlikle işletilmesi, hem de en elverişli teknolojinin uygulanması zorunludur. 'Plastik' yani her kalıba giren yöneticilerle, küskün ve ürkek mühendislerle bu hedefe ulaşmayı ummak ham bir hayal olmaktan öte bir değer taşımaz.

Politika rüzgarları bu ham hayali beslemiştir. Beslemektedir de.

Türkiye'de Madencilik Konulu Fotoğraf Sergisi Zonguldak, Dikili ve İzmir'de açıldı...

Odamız tarafından düzenlenen "Türkiye'de Madencilik" konulu fotoğraf yarışmasında dereceye giren ve sergilenmeye değer görülen siyah-beyaz ve renkli baskı dalında toplam 37 fotoğraf 24-28 Nisan 1989 günleri Ankara'da Türkiye Madencilik Bilimsel ve Teknik 11. Kongresi süresince MTA Konferans Salonlarında sergiledikten sonra, 1-14 Temmuz 1989 tarihleri arasında Zonguldak'ta Tekel Güzel Sanatlar Galerisi Salonu'nda, 24-30 Temmuz 1989 tarihleri arasında Dikili Belediyesi tarafından düzenlenen Dikili Festivali kapsamında Dikili'de ve 1-14 Ağustos 1989 tarihleri arasında İzmir'de Devlet Resim ve Heykel Müzesi Sergisi Salonunda TMMOB Maden Mühendisleri Odası etkinlikleri çerçevesinde sergilendi. Gerek basın, gerek izleyici kitlesi tarafından büyük ilgi gören serginin önümüzdeki günlerde değişik yerlerde de açılması planlanmaktadır. •

Mümkün olduğunca ayrıntılara girmek istemedim. Çok yakın düştükleri için tarih sırası da izlemedim. Hem de böylece belleğimin sislerini gözlerden kaçırmış olmaktan öte bir değer taşımaz.

Yukarıdaki gözlemler, kuşkusuz ki, sadece Havza'ya değil, aynı zamanda bütün Sektörümüz'e şamil gerçeklerdir. Genel müdürlük koltuklarının "zata mahsus ömürlerinin ortalama ancak iki yıl kadar sürdüğü ülkemizde, "üst düzey yöneticisi" olur olmaz mesleğine ve meslektaşlarına sırt çeviren bazı meslektaşlara, Ustamız'm onyılların deneyimine dayanarak söyledikleri malum olsun.

Bu güzel kitabı sektöre kazandıran, bizlere ışık tutan Kadri Ağabey: nice nice uzun ömürler dileğiyle kutluyoruz.

İç sayfalarda M.Değirmencioğlu tarafından kaleme alınan bir eleştirisini de bulacağınız "Madencilikte Bir Ömür" adlı yayını Odamızdan temin edilebilir. •

Madencilik Bayramını kutlama çalışmalarına başlandı...

Dünya Madenciler Günü dolayısıyla TMMOB Maden Mühendisleri Odası'nın öncülüğünde ülkemizde madencilikğin yoğun olduğu bölgelerde kutlanmakta olan Madenciler Bayramı'nın bu yıl 23.sünü kutlama çalışmalarına başlandı.

Bütün dünyada 4 Aralıkta kutlanan bu güzel gün, ülkemizde A ık ayının ilk haftası içinde madencilik aktörüne hizmet verenlerin yılda birkez de olsa bir araya gelerek hasret giderdikleri, dayanışma, saygı ve sevgilerini artırdıkları bir gündür. Bu Bayram gününde yine bundan önceki yıllarda olduğu gibi sektöre 40, 50 ve 60 yıl hizmet vermiş maden mühendisleri ile madencilere onur belge, plaket ve ödülleri verilecek ve yayımlanacak olan Madenciler Bayramı Gazetesi'nde özgeçmişleriyle birlikte sektöre tanıtılacaklardır. Yine bu gazetede sektörde çalışan kurum, kuruluş ve kişilerin tanıtım vebayram mesajları yer alacaktır."

Dileğimiz Madenciler Bayramı'nın tüm ülke düzeyinde, tüm üretim birimleri ile üniversitelerimizde, tüm meslektaşlarımızın, madencilerimizin ve madencilik kurumlarımızın aktif katılım ve desteğiyle bir bütünlük içerisinde coşku ve sevinçle kutlanmasıdır. •

HABER-YORUM

ZARZOR" GÜNLERLE GEÇEN BİR ÖMÜR YADA KADRI YERSELİN YAŞAM ÖYKÜSÜ

Murat Değirmencioğlu
Maden Y.Müh.

Her madencinin yaşamı zarzor(*) günlerle geçer. Üretim hedefine ulaşma çabası, yalnızca üç-beş günle sınırlı kalmaz; hemen hemen çalışılan her gün didinmeyle, alınteriyle, kanla yaşanır. İşte bu nedenle zarzor günler, yerleşik anlamıyla istisna değil, kaidedir. Zarzor, madencinin kimliği, yaşam üslubudur.

Zarzor'u dolu dolu ve en trajik biçimiyle yaşayanlar, hiç şüphesiz maden işçileridir. İşçi için gerçek, ölümü her an ıskalama becerisi, onunla bitmez tükenmez bir köşekapmaca oyunudur. Bu oyunda yaşam, yeralımın zifiri karanlığında, kömürün tekdüze siyahına yansıyan madenci lambasının san sisli, ölgün ışığı gibidir.

Maden mühendisleri, belki bu katılığa yaşamazlar zarzor'un trajedisini, ama onları asıl etkileyen, içten içe yiyip bitiren, aydın sorumluluğudur, işçi ile işveren, karla ücret arasında, orta yerde duran maden mühendisi, ömrü, boyunca sürekli bir 'gelgit' yaşar. Bu gelgit'in çekim gücü, onun üretim içindeki yeri ile aydın sorumluluğu arasındaki dinmez çelişkidir. Maden mühendisi, bu çelişki yüzünden hemen her zaman tedirgindir. Bu tedirginlik, onun, insani değerlerini korumasını ve daima insan kalmasını sağlar.

Kadri Yersel'in anı ve görüşlerini topladığı "*Madencilikte Bir ömür*" adlı yapıtı, bende ilkin bu düşünceleri doğurdu. Yersel, yaşamı boyunca tedirgin yaşamış. Bu nedenle de insani değerlerini korumasını bilmiş. O'nun yaşam öyküsünün en belirgin çizgisi, gençlik yıllarından başlayarak yaşamı boyunca iliklerine kadar duyduğu aydın sorumluluğu ve bu sorumluluğun doğurduğu tedirginliktir. O, bu tedirginliği 82 yaşında, bugün de yaşamaktadır. Anı ve görüşlerini toplayarak bir yapıtta ürünleştirme çabası, başka ne anlama gelebilir ki!..

Kadri Yersel, 1907'de doğmuş. O'nu yaşamı boyunca tedirgin kılan, sorumluluk duygusuyla yaşatan, kısacası kimliğini belirleyen ilk ana etkeni, doğduğu dönemde aramak hiç de yanlış değildir. Çünkü O, çöken bir imparatorluğun son evresinde, Osmanlı İmparatorluğunun çöküş sürecinde doğmuştur. Babası, bu çöküşün trajedisini a'dan z'ye yaşamış olan o dönemin binlerce örneği gibi subaydır. Yersel'in, babasını tanıttığı şu cümlesi, sanki Osmanlı İmparatorluğu'nun son evresinin bir özeti gibidir: "*Babam Çanakkale'de çolak, Galiçya'da topal, Kafkaslar'da şehit oldu.*" Anası ise Kurtuluş Savaşı'na öğretmen olarak katıldı. Yer-

sel, Kurtuluş Savaşı başladığında henüz 12'ânde bir yetim, Cumhuriyet'in ilanında ise 16 yaşındadır.

İşte, Yersel'in kimliğinin biçimlendiği siyasal, toplumsal arka-plan!.. Bu arka-plan, O'nun aydın sorumluluğunu ve tedirginliğini açıklıyor. O, yıkılıp giden Osmanlı İmparatorluğu'nun yerine, yeni baştan inşa edilen Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk aydın neslinin bir temsilcisidir. Cumhuriyet ideolojisiyle yoğrulmuştur. Kurtuluş Savaşı'nın ilk elden tanığı olduğu için, siyasal ve ekonomik bağımsızlık konusunda duyarlıdır. Bu duyarlılığım hiçbir zaman yitirmemiştir. O'nun Türkiye madenciliğine ilişkin düşünce ve görüşlerinin temelinde bu duyarlılık yatmaktadır.

Kadri Yersel'in yaşamöyküsü, Türkiye madenciliğinin Cumhuriyet'ten günümüze, yaklaşık 70 yılda geçirdiği evrimi yansıtmaktadır. Bu bakımdan O'nun yaşamöyküsü, aynı zamanda bir tarihtir.

Yersel, bize Zonguldak Kömür Havzası'nın tarihinden önemli kesitler sunuyor. Zonguldak'ı anlatırken, bir bJama Türkiye madenciliğim özetlemiş oluyor. Bu özetle biz, hem madenciliğimizin teknolojik evrimini, hem de madenciliğimizi biçimlendiren ekonomi politikalarını izliyoruz. Yaşamı boyunca bir teknokrat-bürokrat olarak kalmıştır, ama uygulanan ekonomi politikalarına duyarlı kalmamıştır. Devletçi bir yaklaşıma, düşünceye sahiptir. Maden zenginliklerimizin akılcı olmayan yöntemlerle üretilip israf edilmesine karşıdır. İşçilere karşı takındığı kimi haksız uygulamaları pişmanlıkla dile getirirken insan olarak yücelmektedir: "*Bu ayıplı işleri ne yazık ki ben de yaptım. Üretimde çalışıp da bu ayıplı işlemekten kurtulabilmiş meslektaşım olabileceğini de sanmıyorum.*"

Kadri Yersel'in en büyük talihsizliği. Ücretli iş Mükellefiyeti döneminde, İhsan Soyak'la çalışmış olmasıdır, öyle sanıyorum ki, İhsan Soyak'lı yıllar, Yersel'in en tedirgin yaşam dönemidir. Soyak, Milli Şefin Zonguldak'taki 'cüzü'dür. Zonguldak'ın 'mahalli şefidir. Havza'yı, tıpkı Latin Amerika'nın muz cumhuriyetleri'nin diktatörleri gibi yönetmiştir. Zamanın üst düzey bürokratlarından birinin, Soyak Zonguldak'ına ilişkin şu hicvi, ilginç ve çarpıcıdır: "*Ankara'ya döner dönmez, Zonguldak'a bir büyükelçi atanmasını talep edeceğimi!*"

Kadri Yersel -dünya görüşlerimiz farklı olmasına karşın- benim için de bir 'ağabey' oldu. O, biz genç nesil mühendisler için 'camiamızın ihtiyar delikanlısı' dır. O'ndaki dinmeyen dinamizm, üretme çabası, kendini yenileme gücü, aydın sorumluluğu, duyarlılık ve hepsinden önemlisi tedirginlik, biz gençler için yol göstericidir.

Eğer 'madenci' sözcüğü, insani değerlerin topunun birden kristalize olduğu bir mecazsa -ki genelde öyledir- Kadri Yersel, sözcüğün tam anlamıyla bir 'madenci insan'ır. Hepsini bu!..

Dalya 100!.. •

(*) "Zarzor"; yılın belirli dönemlerinde, özellikle aybaşlanındaki birkaç gün içinde, özel bir prim uygulamasıyla işçileri aşım ölçüde fazla çalışmaya zorlayarak, programlanan miktarın üzerinde kömür çıkarımını hedefleyen "demaraj" (dé-marrage: bir motora veya makinaya yol verilmesi, Fr.) dönemi için, Zonguldaklı maden işçilerinin kullandığı bir meslek deyimidir. Madencilik sözlüklerinin "z" başlığı altında bulunmadığı için, dipnot çıkmayı uygun gördük. - YN.

PANEL

Ülkemizde yetişen mühendislerin durumu ve beklentileri konulu panel yapıldı

İTÜ Maden Fakültesi'nin 35. yıl altlama etkinlikleri içerisinde, 29 Haziran 1989 günü İTÜ Maden Fakültesi yeni binası Konferans Salonunda ağırlıklı mühendislerin ve üniversitelerin bugün içinde bulunduğu durumun tartışıldığı "Ülkemizde Yetiştirilen Mühendislerin Durumu ve Beklentiler" konulu bir panel yapılmıştır. İTÜ Maden Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Erdoğan YÜZER'in yönettiği panele, İTÜ Rektör Yardımcısı Prof. Dr. SenaiSALTOĞLU.ETKB'ndan Şefik OZANÖZGÜ, DPT'den Doç. Dr. Kemal GÜLEÇ, TPAO'dan Bumin GÜRSES ve TMMOB Maden Mühendisleri Odası adına Oda Başkanımız M. Fikret ÖZBTLGİN konuşmacı olarak katıldılar.

İlgi ile izlenen panelde Odamız adına konuşan Oda Başkanımız özetle; mühendislerin, üniversitelerin durumu ve beklentileri ülkenin ve buna bağlı olarak da madencilik sektörünün içinde bulunduğu durumdan ayrı düşünülmemeyeceğini, kalkınan ve çağ atlama iddiasında olan Türkiye'de sanayileşmeye ve sanayilerin temel girdilerini sağlayan madencilğe gerekli önemin verilmediğini; yatırımların tamamen durduğunu, madencilik sektörünün geri bırakılmış bir sektör olduğunu, sektörü yönlendirmesi gereken yasa ve kurumların çalışamaz durumda olduğunu; sektörde çalışan mühendislerin işsizliğin, mesleki tatminsizliğin ve ücretler konusunda da ekonomik bir krizin içine itildiklerini, iş güvencelerinin olmadığını; bu durumun sorumluluğunun iktidarların çalışanlara verdiği önem ve madenci-

liğe bakış açılarından kaynaklandığını örneklerle vurguladı.

Üniversitelere ve verilen eğitime de değinen Oda Başkanımız, üniversitelerin istenen noktada olmadığını; ülke ağır bunalımdan geçerken üniversitelerimizin de etkilenmemesinin düşünülmemeyeceğini belirterek **"nitelik ülkemizde yetişen maden mühendislerinin % 41'ini yetiştiren İTÜ Maden Fakültesi ve diğer fakülteler de bundan payını almış ve başlangıçtaki gelişim performansları özellikle son 10 yılda gerilemiş ve bugün üniversiteler asıl işlevi olan eğitimi ikinci plana iterek proje peşinde koşan kurumlar durumuna düşmüştür. Bunda hiç kuşku yok ki emir-komuta zinciri içerisinde emirle oluşturulan ve bilim yularının üzerine çöken YÖK kabusunun ve dönemin diğer baskılarının önemli rolü olmuştur"** dedi. Sektörde çalışan mühendislerin işsizlik oranları hakkında bilgiler vererek **"okulunu bitiren genç meslektaşlarımız işsizlikle karşı karşıya iken, yeni yeni maden bölümleri açılmakta, öğrenci kontenjanları tepeden artırmakta, üniversitelere gerekli kaynaklar aktarılmamakta ve bugün ülkemizde üniversite ya da bölüm açmak, bir dükkan açmaktan daha kolay hale getirilerek eğitimin yozlaşmasına çanak tutulmaktadır"** dedi.

öğrencilerin halen 30 TL olan staj ücretlerine de değinen Oda Başkanı **"Hızla gelişen dünya ile aramızdaki farkın daha fazla açılmaması için kendini sürekli yenileyen demokra-**

tik, özerk, üretken, asıl işlevini gözardı etmeden sanayi ile iç içe yaşayan üniversitelere gereksinim vardır. Ezberci, buyurgan, baskıcı eğitim ile edilgen nesiller yetiştirilmesinden vazgeçilmelidir. Bugün Türkiye'nin katılımcı, özgür, sorgulayan, araştıran, insiyatif kullanabilen, ülke sorunlarını ve mesleğini bilen kişilere, mühendislere gereksinimi vardır. Bu kişileri yetiştirmekte öğretim döneminde üniversitelere, staj döneminde kuruluşlara ve buralarda görev yapan meslektaşlarımıza önemli görevler düşmektedir" dedi.

Panelin son bölümünde özetle madencilik sektörüne; üniversitelere ve diğer kurumlarda araştırma-geliştirme çalışmalarına gerekli önemin verilmesi, kaynak yaratılması ve ücret sorununun bir an önce çözümlenmesi; üniversitelerin yönetsel, mali ve bilimsel yönüyle özerk bir yapıya kavuşturulması; eğitimin çağdaş bir düzeye çıkarılması, yeni maden bölümlerinin açılmaması için çaba harcanmasını vurgulayan Oda Başkanımız **"mühendislik eğitiminde üniversitelerimizde lisan sorunu mutlaka çözümlenmeli, bunun yanı sıra bilgisayar, ekonomi ve yönetim bilimleri konularında da bilgiler verilmelidir. Sektör sorunlarına duyarlı davranılmalı, görüş üretilmeli ve sakımsızdan söylenmelidir"** dedi. Mühendislerin tüm kuruluşların fonksiyonel elemanları ve temel taşları olduklarına, işi planlayan, yürüten, yönlendiren uzman kişiler olarak düşünülmesi gerektiğine; işin yürütülmesinde yönetimin bir parçası olduğuna göre yönetimlerdeki aksaklıkların giderilmesi ve yönetim yapısı içinde görüşlerini aşağıdan yukarıya doğru sunmaları gerektiğine değindi.

Panel, paneli yöneten Sayın YÜZER'in madenciliğimizin, üniversitelerimizin ve mühendislerimizin içinde bulunduğu durumun iyileştirilmesi, daha güzel ve sorunsuz günler temenisiyle son buldu. Q

BİRLİK HABERLERİ

TMMOB Başkanı Teoman ALPTÜRK125 gündür süren Demir Çelik Grevinin Mahkeme kararıyla durdurulması üzerine, 7.9.1989 tarihinde yaptığı yazılı açıklamada; "Yargı kararlarına olduğu gibi grev hakkının kullanılmasına da saygı, DEMOKRASİNİN gereğidir" dedi. ALPTÜRK açıklamasına şöyle devam etti:

"Demir-Çelik sektöründe 4 ayı aşkın süredir devam eden, çok ciddi soru ve sorunları geride bırakan grevde yeni bir aşamaya gelinmiştir.

Grevle birlikte, ülkemizin gereksinimleri ve üretimdeki stok fazlalığı dikkate alınmadan, demir ithalatının yolu açılmıştır.

İthalatla başlayan tartışmalarda, en yetkili ağızlarca, "ithalat vurguncusu" bazı çıkar çevrelerinin grevin uzamasında etkili oldukları sadece ifade edilmiş, ama her nasılsa bu "bazı çıkar çevreleri"ni durdurmak mümkün olmamıştır.

Yine ithal edilen demirlerin kalitesiz olduğu yolundaki iddialara açıklık kazandıracak girişimlerden kaçınılmış, bu konudaki sorular yanıtsız bırakılmıştır.

İthal demirlerin kalitesi konusunda, ilgili Odalarımızın başvuruları ciddi karşılıklar bulmalıdır. Eğer ithal demirlerin kalitesiz olduğu yolundaki iddialar doğrusa, inşaat sektöründe, çok ciddi yaşamsal sorunlara yol açılmış olacaktır.

İlginçtir, Seydişehir grevinde olduğu gibi, Karabük Demir Çelik'te de teknolojinin geriliği hatırlatılmış, bu durum talep edilen ücretin verilmesinin gerekçesi olarak gösterilebilmiştir.

Grevin 125. gününde ilgili Genel Müdürlüğün başvurusu üzerine Mahkeme kararıyla durdurulma noktasına gelinmiştir.

Dikkati çeken nokta, "neden 4 ay beklendiği", ister

istemez akla şu soru gelmektedir. Acaba beklenen bu 4 ay, "Atı alanların Üsküdan geçmeleri için gereken süre miydi?"

Bu sorular, ve yetkililerce ifade edilen, "ithalat vurguncusu bazı çıkar çevrelerinin" kimler oldukları kamuoyuna açıklanmalıdır.

Gelinen noktada;

Mahkeme kararlarına olduğu gibi çalışanların en temel demokratik hakları olan grev hakkını kullanmalarına da saygılı olmak demokrasinin gereğidir.

Grev hakkı, çalışanların en temel demokratik, hak alma aracıdır. Eğer bu araç işletilemez hale getirilirse, o zaman ülkemizde çalışanlar haklarını nasıl ve hangi araçlarla arayacak ve alacaklardır?

Bu nedenle Ülkemiz, yeni bir demokrasi sınavıyla karşı karşıyadır. O

Haziran ayı sonunda siyasi tutuklu ve hükümlülerin 1 Ağustos genelgesinin kaldırılması için başlattıkları açlık grevinin Eskişehir E tipi Cezaevinden Aydın ve Nazilli E tipi cezaevine sürgünü ve beraberinde iki ölümü getirmesi üzerine; Kazım TÜRKER (Türk Tabipleri Birliği II. Başkanı), İsmail KULAKSIZOĞLU (TMMOB Genel Sekreteri), Yılmaz BİLGİN (Türk Diş Hekimleri Birliği Genel Başkanı), Tayfun DEMİRALP (Türk Veteriner Hekimleri Birliği Genel Sekreteri), Atilla UZGÖREN (Türk Eczacılar Birliği Yönetim Kurulu Üyesi) tarafından yapılan ortak açıklamayla cezaevlerindeki insan haklarına sığmayan uygulamalar protesto edildi.

Bildiri metni aşağıda verilmiştir.

"Açlık grevi yapan tutuklu ve hükümlülerin Eskişehir Cezaevinden Aydın Cezaevine nakledilmesi ve 2 tutuklunun açlık grevi sonucu yaşamını yitirmiş olmasını hiçbir gerekçe arkasına saklamayacak bir insanlık suçu olarak görüyor ve büyük bir üzüntü ile karşılıyoruz.

Açlık grevi yapanlar başka cezaevlerine nakletmenin mantığını anlamak mümkün değildir. 35 gündür açlık grevinde olanların nakil öncesi sağlık durumları yetkili hekimlerce saptanmış mıdır? İklim ve yol koşulları gözönüne alınarak, 35 gündür açlık grevi yapanların her türlü übbi müdahaleye olanak verecek araçlarla mı nakilleri sağlanmıştır? Bu koşullar sağlanmadı ise 35 gündür açlık grevi yapanlar saatlerce süren bir yolculuğa zorlamanın onları ölüme mahkum edeceğini yetkililer bilmiyorlar mıydı?

Bugün ortaya çıkan 2 ölüm olayı henüz hayatta olanların sağlığını yitirmiş olmalarının cezai ve idari sorumluluğu, her kademedeki görevliler için katlanılması gereken önemde ve ağırlıktadır.

Anayasa güvencesi altında olan "sağlıklı yaşam hakkı"nın hem de devletin sorumluluğunda yitirilmiş olması; demokrasi, insan hakları ve hukuk adına son derece kaygı vericidir.

Benzer olayların tekrar yaşanmaması, sorumluların yargı önüne çıkarılmasıyla sağlanabilir. Kuşkusuz olayları "hukuk çerçevesinde" ve "insancıl" yaklaşımlarla çözemeyen ve kamuoyunun tedirginlikle beklediği ölüm noktasına getiren anlayışın sorumlularını istifa etmelidir.

Bu vesile ile bir kez daha duyurmak isteriz ki, tutuklu ve hükümlülerin sağlıklı yaşam, beslenme, havalandırma, görüşme, haberleşme, yayın okuma gibi haklarını kısıtlayan tutumlar yaşa dışı ve çağ dışıdır. Olaylara neden olan "1 Ağustos Genelgesi"ni "inatlaşma" konusu haline getiren yaklaşım, yerini yasal, itidalli ve insancıl bir yaklaşıma bırakmadıkça, sorunlar ve olaylar kaçınılmazdır. Cezaevlerindeki sorunlara siyasi bakıştan vazgeçilmelidir." •

TMMOB BAŞKANI Teoman ALPTÜRK, ÇİTOSAN'dan sonra PETKİM'in de satılması girişimleri üzerine, 13.19.1989 tarihinde yaptığı basın toplantısında, "CUMHURİYETİN UZUN BİR DÖNEMİNDE ANAYASA İLKESİ OLACAK KADAR DEVLETİN TEMEL POLİTİKASI OLMUŞ, KİT'lerin İHRAÇ edilmeleri, EKONOMİNİN DIŞA BAĞIMLILIĞINI SON DERECE ARTTIRACAKTIR" dedi.

Basın açıklaması metni, aşağıdaki gibidir:

"Ülkemizde, 1. beş yıllık sanayi planının yürürlüğe girdiği 1933 yılından günümüze kadar, KİT'ler ekonomi ve toplumsal yaşam üzerindeki ağırlığını ve önemini koruyagelmiştir.

Denilebilir ki, ülkemizde KİT sistemi, bu plan çerçevesinde kabul edilen SÜMERBANK yasasıyla sistemli bir oluşum sürecine girmiştir. Bu sürecin temel hedefi de, DIŞA BAĞIMLILIĞIN KIRILMASI olarak konulmuştur.

KİTlerin özel kesime devredilmeleri, ilk kez Cumhuriyet tarihinde çok partili plansız dönem olarak geçen 1946-1960 yılları arasında dile getirilmiş, 1950'deki siyasal iktidarın programında yer almış ve bu amaçla yabancılara raporlar hazırlanmıştır.

Ancak, ilginçtir, bu dönemde de, mevcut KİTlerin öncülüğü ve mali kaynak desteği ile, sonradan 'ortaklıklar' olarak anılacak yeni yeni KİTlerin kurulması devam etmiştir.

Hatta, dönemin BAŞBAKANI, yaptığı basın toplantısında, Amerikalı gazetecilere, "TÜRKİYE BÜYÜK ÜLKEDİR, KİTLERİ ÖZEL KESİME DEVRETMEMEYE GEREK YOK, ÖZEL KESİMİN KENDİSİ YENİ TESİSLER KURABİLİR", demiştir.

1962 yılından sonraki planlı dönemde, KİTlere bir yandan çekidüzen verilmesi çalışmaları sürerken, öte yandan da, bugünün devasa kuruluşları olacak, yeni KİTler kurularak, KİT camiası güçlendirilmiştir (TEK, ŞEKER FAB. KURUMU, ÇAY-KUR, İSDEMİR, SEYDİŞEHİR, DEMİR-ÇELİK, SEKA, PETKİM).

1972-80 arasında da KİTlerin temel değişim denemelerine tanık olunurken, yine yeni KİTlerin oluşturulmasına da devam edilmiştir.

Bugün gelinen noktada ise, 24 Ocak kararlarıyla özelleştirilmeleri tekrar gündeme getirilen KİTlerin, uluslararası finans kuruluşlarınca hazırlanan raporlarda öngörüldüğü şekilde, "elden çıkarılmaları" sürecine girilmiş ve bu süreç işletilmeye başlanmıştır.

Özelleştirmede öne sürülen en önemli gerekçeler, KİT'lerde VERİMLİLİĞİN sağlanması ve MÜLKİYETİN TABANA YAYILMASI olarak belirtilmiştir.

Aslında bu gerekçelere, sahiplerinin bile inandıklarını söylemek, mümkün değildir.

Çünkü, KİTler özelleştirilince, bu kuruluşları verimsiz kılan neden ve etkenler arasında önemli yer tutan, kuruluş yerindeki yanlışlıklar, kapasite seçimindeki hatalar giderilemeyecek, geri teknoloji bir çırpıda çağdaş hale gelmeyecekti.

Bu etkenlerin sözkonusu olmadığı KİT'lerde de, verimsizliğin nedeni olabilecek YÖNETSEL yanlışlıkların giderilmesi ise, ÖZELLEŞTİRMEYİ hiç gerektirmez.

Öte yandan, VERİMLİ çalışan ve kar eden (ÇİTOSAN ve PETKİM gibi) verimsizliğin sözkonusu olmadığı KİTlerin satılmalarına öncelik verilmesinin NEDENİ de ileri sürülen GEREKÇE hiç olamaz.

Bir diğer gerekçe ise KİTlerin halka açılması, mülkiyetin tabana yayılması gerekçesidir.

Biriktirme gücü bir yana enflasyonun yıllardır üç rakamlı oranlara yalan düzeylerde seyretmesi karşısında, giderek yoksullaşan halkımızın, DİE verilerine göre, gelir dağılımının son derece adaletsiz olduğu bir kez daha kanıtlanan bir ortamda, KİTlerin mülkiyetine ortak olmasını beklemek bize göre hayalden başka bir şey değildi.

Kısaca KİTler, verimliliğin sağlanması ve halka açılması gibi sözde kalmaktan öteye geçemeyeceği baştan beri bilinen gerekçelerle, ÖZELLEŞTİRME adı altında YABANCI SERMAYEYE SATILMAKTA, BİR ANLAMDA İHRAÇ EDİLMEKTEDİRLER. .

KİT'leri bekleyen akibetin ne olduğu, ÇİTOSAN'ın Fransızlara satılmasıyla açığa çıkmış ve aynı akibet, şimdi de PETKİM'i beklemektedir.

TEMELİNDE HALKIMIZIN ÖZVERİSİ, EMEĞİ BULUNAN KİTLERİN, ÖZELLEŞTİRME ADI ALTINDA, YABANCI SERMAYEYE İHRAÇ EDİLMELERİNİ ÜLKEMİZİN GELECEĞİ AÇISINDAN ÇOK TEHLİKELİ BİR GİRİŞİM OLARAK GÖRÜYORUZ-

Bugüne kadar, KİT'ler, SANAYİLEŞ: JEDE, TARIMSAL ÜRETİMİN GÜÇ HALİNE GELMESİNDE TEMEL ETKEN olmuşlardır.

Bugünün başlıca İHRAÇ ÜRÜNLERİNİN geliştirilmesinde KİT'LER ÇOK ÖNEMLİ KATKILAR koymuşlardır.

KİTLERİN VARLIĞI, ÜLKEMİZ DOĞAL KAYNAKLARININ, İNSAFSIZCA SÖMÜRÜLMELERİNE ENGEL OLUŞTURMUŞTUR.

Bu nedenlerle, "CUMHURİYETİN UZUN BİR DÖNEMİNDE ANAYASA İLKESİ OLACAK KADAR DEVLETİN TEMEL POLİTİKASINI OLUŞTURMUŞ KİTLERİN, İHRAÇ EDİLMELERİ, ÜLKEMİZİN DIŞA BAĞIMLILIĞINI DAHADA PEKİŞTİRECEKTİR" diyor, KAMUOYUMUZU KİT'LERE SAHİP ÇIKMAYA ÇAĞIRIYORUZ." •

TMMOB SERBEST MÜŞAVİRLİK MÜHENDİSLİK ve MİMARLIK HİZMETLERİ ve BÜRO TESCİL BELGESİ YÖNETMELİĞİ

AMAÇ:

Madde 1: Bu yönetmeliğin amacı, 28 Haziran 1938 günlü Mühendislik ve Mimarlık Hakkındaki Kanun, 5 Ağustos 1983 gün ve 66 sayılı KHK, 16 Eylül 1983 gün ve 85 sayılı KHK, 7303 sayılı yasa ile değişik 6235 sayılı TMMOB Yasası hükümleri uyarınca serbest mühendislik mimarlık ve müşavirlik hizmetleri üreten kişi ve kuruluşların mesleki etkinliklerinin TMMOB'ye bağlı kişi ve kuruluşların mesleki etkinliklerinin TMMOB'ye bağlı Meslek Odaları tarafından denetlenmesiyle, Mühendislik ve Mimarlık Hizmetlerinin mesleki esaslar, ülke ve meslektaş yararları yönünde gelişmesini sağlamak, üretilen hizmetlerin meslek odaları standartları, tüzük ve yönetmelikleri ile ülkemizde geçerli diğer standartlara, yönetmeliklere ve esaslara uygunluğunu sağlamak, TMMOB tarafından belirlenen Mühendislik ve Mimarlık hizmetleri asgari ücretlerinin uygulanmasıyla meslektaşlar arasında haksız rekabeti önlemek, serbest mühendislik, mimarlık ve müşavirlik hizmeti veren kişi ve kuruluşların mesleki denetim, kapasite ve yeterlilik açısından değerlendirilmelerine esas olan kayıtların tutulmasını sağlamaktır.

KAPSAM

Madde 2- Bu yönetmelik, serbest çalışarak mühendislik mimarlık hizmetlerini üreten gerçek tüzel kişi; kuruluş ve işyerleri ile bunların ürettikleri mühendislik mimarlık ve müşavirlik hizmetlerine ilişkin esasları kapsar.

KISALTMALAR

Madde 3- Bu yönetmelikte geçen kısaltmalar şu anlamda kullanılmıştır.

- "MMH" Mühendislik ve Mimarlık Hizmetleri
- "MM" Mühendis ve Mimar
- "Oda" TMMOB'ye bağlı ilgili Meslek Odası
- "SMM" Serbest Müşavir Mühendis veya Serbest Müşavir Mimar
- "SMMH" Serbest Müşavirlik, Mühendislik veya Mimarlık Hizmetleri.

TANIMLAR

Madde 4-a) 3458 sayılı yasanın verdiği yetki ile serbest çalışarak Oda'ya kayıt ve tescilini yaptırmış veya kamu kurum ve kuruluşları arasında gerçek veya tüzel kişi hesabına ücretli, sözleşmeli, ortak ve bunun gibi bir bağlantı içinde bir yatırımın veya MMH'nın düşünce safhasından fiziki bünyeye dönük organizasyonunun gerçekleştirilmesi süreci boyunca yatırımcının işe girişip girişmemesi hakkında oluşturacağı kararlara esas olacak çalışmalardan işin faaliyete geçmesine kadar yatırımcıya danışmanlık görevi yapan ve bu faaliyetlerin tümüne ilişkin organizasyonu kurabilecek nitelikteki kişi veya kuruluş SMM denir.

b) Oda'ya kayıt ve tescilli yapılan SMM'ne, SMMH yapmaya yetkili olduğunu belirten "SMM Belgesi" verilir.

c) "MMH" yapmak üzere Oda'ya kayıt ve tescil yap-

tıran ve bünyesinde en az bir "MM" ücretli, sözleşmeli, ortak vb. bir bağlantı içinde bulunduran gerçek ve tüzel kişi veya kuruluşlara "Tescilli Büro" denir.

d) Oda'ya kayıt ve tescilli yapılan Büroya "Oda" tarafından "Büro Tescil Belgesi" verilir.

SMMH

Madde 5- "MMH" ile ilgili aşağıda belirtilen işler bu yönetmelik kapsamına girer.

- a) Etüd, Araştırma ve Fizibilite Hizmetleri
- b) Proje Hizmetleri
 - 1) Öneri Projesi
 - 2) Ön Proje (Avan Proje)
 - 3) Uygulama Projesi (Tatbikat Projesi)
 - 4) Röleve Projesi
 - 5) Değişiklik Projesi (Tadilat Projesi)
 - 6) Üretim Projesi (İmalat Projesi)
- c) İhale Evrakı ve Keşif-Şartname Düzenleme Hizmetleri
- d) Mesleki Kontrollük Hizmetleri
- e) Teknik Uygulama Sorumluluğu (Fenni Mesuliyet)
- f) Kesin Hesap Hizmetleri
- g) Deneme İşletmesi, Muayene ve Kabul Hizmetleri
- h) İşletme ve Bakım Hizmetleri

II. Danışmanlık Hizmetleri (Müşavirlik Hizmetleri)

Yukarıdaki işlerden I ve II. maddedeki hizmetleri, SMM'ler yalnız I. maddedeki hizmetleri ise tescilli bürolar faaliyet kapsamındadır.

BELGE VERİLMESİ ve YENİLENMESİ

Madde 6- SMM Belgesi ve Büro Tescil Belgesi verilmesi ve yenilenmesi işlemleri aşağıdaki kurallara uygun olarak yürütülür.

a) İlk kez belge almak isteyen kişi veya kuruluş "Oda" Genel Merkezi veya birimlerine gerekli evrakları verir.

b) "Oda" Genel Merkezi veya yetkilendireceği birim yapılan başvuruyu inceleyip sonuçlandırır. Belge verilmesi uygun görülen kişi ve kuruluşlara belgeleri, ilgili birim veya Genel Merkez tarafından iletilir.

c) SMM ve Büro Tescil Belgeleri ilk kez başvuruda o yıl sonuna kadar geçerli olmak üzere yenilenir.

d) Verilen belgeler, her yıl Ocak ayı sonuna kadar belge sahiplerinin başvurusu üzerine o yıl sonuna kadar geçerli olmak üzere yenilenir.

e) Belgelerin verilmesi, yenilenip yenilenmemesi konusunda son yetkili organ "Oda" Yönetim Kurulu'dur.

f) Birden fazla alanda çalışan ve farklı "MMH" veren kişi ve kuruluşlar çalışma alanıyla ilgili her bir "Oda"dan ayrı "SMM" veya "Büro Tescil" belgesi almak zorundadır.

g) Tescile esas bilgi ve belgelerin "Oda"ya verilmesi aşamasında gerçeğe aykırı beyanda buldukları saptanan, Tescil Belgesi üzerinde herhangi bir değişiklik

yapan, tescile esas koşullarda meydana gelen değişiklikleri bir ay içerisinde "Oda"ya bildirmeyen kişi ve kuruluşların belgeleri iptal edilir.

h) Belge onay işlemlerini her yıl yaptırmayan kişi ve kuruluşların kaydı kapatılır.

i) Kaydı kapatılan kişi ve kuruluşların yeniden başvurusu halinde eski sicil numarası verilir.

j) SMM veya Büro Tescil Belgesi almak için "Oda"ya başvuran kişi ve kuruluşlar, bu yönetmeliğin tümünü okumuş, kabul etmiş ve kurallarına uyacağını taahhüt etmiş sayılırlar.

SMM BELGESİ VERİLMESİ

Madde 7- SMMH yapacak bir "MM"nin Oda'ya SMM belgesi almak üzere kayıt ve tescilinin yapılması için aşağıdaki koşullar aranır.

a) Oda üyesi olması,

b) MM olarak çalışması (TMMOB tarafından kısıtlanmış olmaması),

c) Odaca belirlenecek yeterlilik koşullarına sahip olması. (Bu koşullar her Oda tarafından bu yönetmeliğin eki olarak belirlenir.)

d) Kendi adına serbest çalışıyorsa, serbest meslek sahiplerine ilişkin vergilendirmeye tabi olduğunu belgelendirmesi,

e) Bir Tescilli Büro adına çalışıyorsa, çalıştığı Tescilli Büro ile ilişkisini (Ücretli, sözleşmeli, ortak vs.) yaptığı işi, süresini ve ücretini belirten sözleşmesini veya taahhütname suretini "Oda"ya vermesi ücretli çalışıyorsa kendisine ne ücret ödendiğini belgelemesi, veya büro tescil belgesine sahip olması,

f) Noterden onaylı bir imza sirküleri vermesi,

g) Başvuru formunu doğru ve eksiksiz doldurarak imza etmesidir.

BÜRO TESCİL BELGESİ VERİLMESİ

Madde 8- "MMH" yapmak üzere Büro Tescil Belgesi almak isteyen gerçek ve tüzel kişi ile kuruluşların Oda'ya kayıt ve tescilinin yapılması için aşağıdaki koşullar aranır:

a) Büro adına çalışan en az bir "MM" bulunması ve "MM" büro adına ne sıfatla tescil edileceğinin (ortak, ücretli, sözleşmeli çalışan vb.) başvuruda belirtilmesi ve belgelenmesi,

b) Büronun kuruluş statüsü gereği vergilendirmeye tabi olduğunu vergi dairesinden belgelemesi,

c) "MM"nin büro veya kuruluşta ücretli çalışması durumunda MM'nin bu kuruluştan aldığı ücretin belirlenmesi,

d) "MM"nin noter onaylı bir imza sirkülerinin verilmesi,

e) Büro eğer şirket ise Ticaret Sicili Gazetesinde yayınlanmış esas mukavelesinin "Oda"ya verilmesi,

f) Büro adi ortaklık ise noterden onaylanmış ortaklık sözleşmesinin bir suretinin "Oda"ya verilmesi,

g) Tescilli büronun kira sözleşmesi veya kuruluş sahibinin malı ise kanıtlayan belgenin verilmesi,

h) Bağ-Kur veya sigorta kaydının belgelenmesi,

i) Başvuru formunun doğru ve eksiksiz doldurularak imza edilmesi.

SMMH ve BÜRO TESCİL DENETİMİ

Madde 9- "MMH"nin yürütülmesinde, SMM ve Tescilli Bürolar aşağıda belirtilen şartlara uyarlar:

a) Oda, "MMH"nin yürütülmesinde meslek mensupları arasındaki haksız rekabeti önlemek, üretilen hizmetlerin üstün nitelikte, şartname ve standartlara uygun ve ülke yararına olmasını sağlamak amacıyla gerekli gördüğü önlemleri alır.

b) Oda yetkilileri, araştırma ve uygulamalarda yapılan hizmetleri ve ürünleri incelemeye, vize etmeye ve yapılan işleri yerinde denetlemeye yetkilidir. Oda yetkililerini ve çalışma koşullarını Genel Merkez Yönetim Kurulu belirler.

c) SMM Belgesi veya Büro Tescil Belgesi bulunmayan, belgesini yenilemeyen, belgesi Oda tarafından süreli veya süresiz olarak iptal edilen kişi ve kuruluşlar, bu belgelere dayanarak hizmet yapamazlar.

d) SMM Belgesi veya Büro, bu yönetmelik kapsamına giren tüm işlerinde ve yapacağı hizmet sözleşmesinde; mesleki esaslar, ülke ve meslektaş yararları, ilgili konularda Oda tarafından yürürlüğe konmuş şartnameler ve Oda tarafından belirlenmiş asgari ücret tarifelerine uyacaktır.

e) SMM ve Tescilli Bürolar bu yönetmelik kapsamına giren tüm hizmetlerini ilgili işveren idare veya onay makamınca İstemin veya istenmesin "Oda" denetiminden geçirecek ve vize ettirecektir.

f) SMM ve Tescilli Büroların ücretli veya sözleşmeli statüde çalıştırdıkları "MM"lere ödeyecekleri brüt ücretlerin yıllık toplamı, o "MM"nin bir yıl içinde ürettiği hizmetlerin, Oda Asgari Ücretlerine göre toplamının % 15'inden az olamaz.

g) SMM ve Tescilli Bürolarla işveren arasında doğabilecek anlaşmazlıklarda Oda durumu inceler ve taraf-sız hakemlik görevini yerine getirir, kararını taraflara bildirir. SMM ve Tescilli Büro bu durumda "Oda"nın vereceği karara uymakla yükümlüdür.

h) SMM ve Tescilli Bürolar, hizmetlerini denetim için bölge-şube veya Genel Merkeze sunarken aşağıdaki belgeleri ve hizmetin türü gözönüne alınarak "Oda" Yönetim Kurulu'nca istenilen diğer dokümanları Oda'ya vermekle yükümlüdür.

h.1. Hizmetini belirten veya hizmet ürünü dokümanları (Proje, sözleşme vb.),

h.2. Hizmetle ilişkin Oda tarafından belirlenmiş asgari ücretler üzerinden kesilmiş ve varsa Oda tarafından hazırlanmış örneğine uygun meslek makbuzu veya fatura,

h.3. "MM" üyenin imzası, SMM veya Tescilli Büro numaraları, üye sicil numarası, bağlı olduğu vergi dairesi adı ve vergi numarası, büro adresi, işverenin adı ve adresi sunulan belgelerde yeralacaktır.

Madde 10- SMM ve Tescilli Büroların bu yönetmelik kapsamına giren hizmetleri yürütürken, yönetmelik koşullarına uymadıklarının belirlenmesi halinde belgesi iptal edilir. İlgili "Oda" Merkez Yönetim Kurulu tarafından Onur Kurulu'na sevk edilir.

Madde 11- Bu yönetmelik TMMOB Yönetim Kurulunun 24 Nisan 1989 tarih ve 102 sayılı kararı ile yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelik TMMOB Yönetim Kurulu tarafından yürütülür. O

(* TMMOB Yönetim Kurulunun 25.4.1989 tarihli toplantısında alınan karar ile yürürlüğe konulmuştur.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANLIĞI MÜHENDİS VE MİMARLARI YAKIN TAKİBE ALDI...

Maliye ve Gümrük Bakanlığı bir yandan hayali ihracat ve büyük vergi kaçaklarıyla kıyasıya mücadele ederken(!) diğer yandan serbest çalışan Mühendis ve Mimarları da yakın takibe aldı.

10 Mayıs 1989 tarihinde 20161 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve 1 Haziran 1989 tarihinden itibaren uygulamaya giren 194 sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Uyarınca; Mühendis ve Mimarlar tarafından yapılan plan, proje, resim ve hesaplarda; bunların tasdik eden kurumlarca, vergi dairesi ve vergi numarası ile adres bildirme zorunluluğu aranıyor.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden Dairesi Başkanlığı'nca 1 Haziran 1989 tarihinden itibaren "Kurumlarının adı geçmediği için" uygulamaya konmayan sözkonusu tebliğ üzerine; yine Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nın yayımladığı açıklayıcı nitelikte olan, 28 Temmuz 1989 tarih ve 20235 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 198 sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği 4. maddesi uyarınca 1 Ağustos 1989 tarihinden itibaren ETKB Maden Dairesi Başkanlığı tarafından da uygulamaya konulan tebliğ bir çok karışıklığa da neden oldu.

Tebliğ şablon olarak alıp uygulamaya kalkan Maden Dairesi Başkanlığı her proje ya da faaliyet raporunda mühendisin vergi numarası ve vergi dairesini istedi, ancak pekçok meslektaşımızın ya bir firmada ya da mühendislik bürosunda çalışmakta olduğu günümüz koşullarında Odamızın yaptığı girişimler sonucunda meslektaşlarımızın çalıştıkları şirket veya mühendislik bürolarında vergi numaralarını kabul etmeye başladılar.

Sayfa : 14 RESMÎ GAZETE 10 Mayıs 1989 — Sayı : 20161

Maliye ve Gümrük Bakanlığından :

Yergi Usul Kanunu Gencl Tebliğ]

Sıra No : 194

1 — MÜHENDİS VE MİMARLAR TARAFINDAN DÜZENLENEN PLAN, PROJE, RESİM VE HESAPLARIN BULUNDUĞU BELGELERDE YER ALACAK ASGARİ BİLGİLER

213 sayılı Vergi Usul Kanununun Mükerrer 257. maddesinin Maliye ve Gümrük Bakanlığına verdiği yetkiye dayanılarak. Mühendis ve Mimarlarca düzenlenen plan, proje, resim ve hesapların yer aldığı ve yetkili mercilerce tasdik edilen belgelerde, 1/6/1989 tarihinden itibaren aşağıdaki bilgilere yer verilmesi zorunluluğu getirilmiştir,

A - Plan, Proje, Resim ve Hesaplan yapanların :

- Adı soyadı, unvanı -e adresi,
- Bağlı bulunduğu vergi dairesi ve (hesap) sicil numarası,
- Kayıtlı bulunduğu oda,

B - Plan, Proje, Resim ve Hesapları yaptıranların :

- Adı soyadı, unvanı ve adresi,
- Vana bağlı bulunduğu vergi dairesi ve (hesap) sicil numarası.

Bu bilgilerin, plan, proje, resim ve hesapların yer aldığı belgelerde, eksiksiz ve doğru olarak bulunmasından, düzenleyenler ve bunları tasdik eden kurum ve kuruluşlar Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre sorumludurlar.

2 — MÜHENDİS VE MİMARLAR TARAFINDAN DÜZENLENEN PLAN, PROJE, RESİM VE HESAPLARI TASDİK EDEN VALİLİK, BELEDİYE VE TÜRKİYE ELEKTRİK KURUMU GİBİ KURUM VE KURULUŞLARCA DEVAMLILIK BİLGİ VERME

213 sayılı Vergi Usul Kanununun, 148 ve 149. maddelerinin Maliye ve Gümrük Bakanlığına verdiği yetkiye dayanılarak. Valilikler, Belediyeler, Türkiye Elektrik Kurumu gibi kurum ve kuruluşlara, tasdiklerini yaptıkları plan, proje, resim ve hesaplarla (Mühendis ve Mimarlar tarafından yapılmış) ilgili olarak aşağıda açıklanan esaslar çerçevesinde, sürekliliği bilgi verme zorunluluğu getirilmiştir.

a) Yukarıda açıklanan kurum ve kuruluşlar, tasdik ettikleri plan, proje, resim ve hesaplarla ilgili ekte yer alan formda (Valilik, Belediye ve Türkiye Elektrik Kurumu Gibi Kurum ve Kuruluşlar Tarafından Tasdik Edilen Plan, Proje, Resim ve Hesaplarla İlgili Olarak Durdurulacak Bilgi Formu) bulunan bilgileri "Maliye ve Gümrük Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü Vergi İstihbarat Şubesi Ulus/ANKARA" adresine 1/7/1989 tarihinden itibaren göndereceklerdir.

b) Bildirimler aylık dönemler halinde doldurularak, ilgili olduğu dönemi takip eden ayın en geç 15. gününü akşamına kadar taahhütlü olarak postaya verilecektir. (Haziran 1989 ayına ait ilk bilgi formu 15 Temmuz 1989 tarihine kadar gönderilmiş olacaktır.)

Bilgi formlarında yazılı bilgileri vermeyen, eksik, yanlış veya yanıltıcı olarak veren yetkili makam ve memurlar hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 361. maddesi uyarınca işlem yapılacaktır.

Tebliğ olunur.

Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği

Sıra No: 198

4 — MÜHENDİS VE MİMARLAR TARAFINDAN DÜZENLENEN PLAN, PROJE, RESİM VE HESAPLARI ONAYLAYAN VALİLİK, BELEDİYE VE TÜRKİYE ELEKTRİK KURUMU GİBİ KURUM VE KURULUŞLARCA DEVAMLILIK BİLGİ VERME

194 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile Valilik, Belediyeler, Türkiye Elektrik Kurumu gibi kurum ve kuruluşlara, onayladıkları plan, proje, resim ve hesaplarla ilgili olarak sürekliliği bilgi verme zorunluluğu getirilmiştir. Bunlara ek olarak, adı geçen kurum ve kuruluşlarca onaylanan;

a — Harita mühendislerince yapılan harita parselasyon planları ile tevhit ve ifraz beyanameleri,

b — Şehir planlarınınca yapılan imar planları,

c — Jeoloji mühendisleri ve jeologlarca düzenlenen jeoloji raporları,

d — İhtisas durumuna göre diğer mühendislerce düzenlenen fizibilite raporları,

ile ilgili olarak da 1/8/1989 tarihinden itibaren aylık dönemler halinde sürekliliği bilgi verme zorunluluğu getirilmiştir. Ağustos 1989 ayına ait ilk bildirim formu 15 Eylül 1989 tarihine kadar gönderilmiş olacak, müteakip bildirimler de ilgili olduğu dönemi takip eden ayın en geç 15. günü akşamına kadar taahhütlü olarak postaya verilecektir.

Tebliğ olunur.

Yatırım olarak; tebliğde yazılı bilgileri içermeyen proje veya faaliyet raporlarının işleme konulmamacı gibi yasal olmayan bir gerekçe gösteren Maden Dairesi Başkanlığı Tebliğ Uyarınca kendilerine verijen beyanları Vergi İstihbarat Şubesine bildirmekle yükümlüdür. Tebliğ gereği belgelerde istenen bilgilerin eksiksiz ve doğru olarak bulunmasından düzenleyenler sorumludur ve bunların takibi Maliye ve Gümrük Bakanlığınca yapılacaktır. Uygulamanın 3213 sayılı Maden Kanununa özgün yanı verilmesi zorunlu proje veya faaliyet raporlarının belli bir termine bağlı oluşu ve değerlendirilmeye alınmayan proje veya faaliyet raporlarının büyük hak kayıplarına neden olacağıdır.

Henüz açıklığa kavuşmayan konulardan biriside fenni nezaret bildirimlerinde vergi dairesi ve numarasının istenmesi ve uygulamada çok eski tarihli fenni nezaretçi atamalarında dahi sözkonusu bilgilerin aranması gündemdedir ki;

a) Fenni Nezaretçi ataması 194 sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde yer alan "Plan,.Proje, Resim ve Hesapların yer aldığı belgeler" kapsamında değildir,

b) 194 sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Uyarınca istenen bilgiler Fenni Nezaretçiler tarafından yapmak zorunda olduklarını "Yıllık İşletme Faaliyet Raporlarında" bildirilmek zorundadır.

c) Geçmiş tarihli (1 Ağustos 1989'dan önceki) fenni nezaretçi bildirimlerinde bir önceki maddede zorunluluktan dolayı (mühendis veya çalıştığı firma ya da büronun) vergi numarası ve vergi dairesinin aranması uygulamada bir dizi problemi beraberinde getirmektedir.

194 ve 198 Şıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Uyarınca Serbest olarak çalışan meslektaşlarımız yapmış oldukları proje veya faaliyet raporları ile fenni nezaretçi bildirimlerine kendi veya bağlı buldukları şirket-mü-

hendislik bürosu'nun unvanını, adresini, vergi dairesi ve vergi numarasını yazmak zorundadırlar. Sözkonusu işi bir firma veya büro adına yapan meslektaşlarımız ise bu bilgilerin yayında Şigorta Sic. No'su ile firmamız elemanıdır şeklinde not düşerek, Maliye ve Gümrük Bakanlığı nezdinde maduriyet altına girmemiş olacaktadırlar.

Yukarıdaki uygulamalar Odamızca çok yönlü ele alınarak Madencilik Bülteni'nin 3. sayısının başyazısındaki "Serbest Maden Mühendisliği Hizmetlerinin Kurumsallaştırılması Üzerine" ve bu sayımızın orta sayfasında yer alan "TMMOB Serbest Mühendislik-Mimarlık Hizmetleri Yönetmeliği" içerisinde belirtilen amaçlar doğrultusunda yönlendirilmektedir.

Buradan hareketle önümüz-

deki süreç içerisinde serbest çalışan meslektaşlarımızın sicilinin tutulması, Serbest Mühendis-Müşavir ve Büro Tescil Belgelerinin verilmesi Odamızca hazırlanmakta olan yönetmelik çerçevesinde önümüzdeki günlerde gündeme gelecektir.

2 Kasım 11984 tarihli ve 18563 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan KDV Genel Tebliği'nin 27. Maddesinin 5. bendi uyarınca "Serbest meslek faaliyetleri için ilgili meslek teşekküllerince tesbit edilmiş bir tarife varsa, hizmetin bedeli, bu tarifede gösterilen ücretten düşük olamaz" denilmektedir. Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nın denetimleri bu esas üzerinden yapılacağından meslektaşlarımızın yaptıkları işler karşılığında kesecekleri faturanın tutarı Odamızca belirlenen Asgari Ücretlerin altında olmayacaktır.

MADEN MÜHENDİSLİĞİ HİZMETLERİ 1989 YILI ASGARİ ÜCRET TARİFELERİ

HİZMET

FENNİ NEZARET HİZMETİ	
Her Maden Sahası Başına	100.000.-TL7AY
SÜREKLİ MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ	
a. Büro Mühendisliği	400.000.-TL7AY
b. Şantiye, Açık İşletme, Sondaj Mühendisliği	600.000.-TL/AY
c. Yeraltı İşletme Mühendisliği	800.000.-TL/AY
DÜŞÜNSEL (İSTİŞARİ) HİZMET	
a. Sözlü Olarak Sunulması	50.000.-TL
b. Rapor Halinde Sunulması	100.000.-TL
GEÇİCİ HİZMET	
a. Hizmetin İlk Günü	150.000.-TL
b. Sonraki Her Gün İçin	100.000.-TL
DANIŞMANLIK (MÜŞAVİRLİK) HİZMETİ	200.000.-TL/AY
PROJE HİZMETLERİ	
a. Arama Faaliyet Raporu	100.000.-TL
b. Ön İşletme Projesi	600.000.-TL
c. Ön İşletme Faaliyet Raporu	150.000.-TL
d. İşletme Projesi	750.000.-TL
e. Fizibilite Projesi	
f. Teşvik Belgesi ile İlgili Mühendislik Hizmetleri	

Toplam Yatırım tutarının binde biri (% 0.1)

Gümrüklü Toplam Yatırım tutarının binde biri (% 0.1)

Bu tablodaki hizmetlerin karşılıkları net ücret olarak belirlenmiştir, KDV, Gelir Vergisi, Savunma Sanayi destekleme Fonu dahil değildir. Çalışmalar sırasında giderler (yol, yemek, konaklama vb.) işverene aittir.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ BİLİRKİŞİLİK-EKSPERLİK-HAKEMLİKVE TEKNİK MÜŞAVİRLİK YÖNETMELİĞİ UYARINCA 1989 YILI HİZMET KARŞILIĞI ÜCRETLERİ**

(6.1.1982 tarih ve 17566 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmış; 16 Mayıs 1987 tarih ve 19462 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Yönetmelikle bazı maddeleri değiştirilmiştir.)

BİLİRKİŞİLİK ÜCRETLERİ

1. Büroda dosya üzerinden düzenlenen raporlarda kişi başına her rapor için en az 100.000.-TL ücret alınır.
2. Arazide ve iş sahalarında düzenlenen raporlarda arazide geçen her gün için kişi başına 75.000.-TL eklenmek üzere, her rapor için kişi başına en az 50.000.-TL ücret alınır. Ancak arazi çalışmalarında incelikli ölçümler olduğunda mahkeme haritaları ile ilgili ücretler uygulanır.
3. Mahkemelerde açıklama yapılması halinde her celse veya ek açıklama için en az 75.000.-TL ücret alınır.
4. Raporların düzenlenmesinde, daktilo, kırtasiye, deney, teknik resim vb. masrafları ayrıca alınır.
5. Arazide ya da büroda bir defasında birden çok dosyanın incelenmesi durumlarında 10 dosyaya kadar dosya başına en az 80.000.-TL alınır. 10 dosyadan fazlası için dosya başına en az 40.000.-TL ek ücret alınır.
6. Aynı dosya içinde birden fazla rapor düzenlendiğinde her rapor için normal ücretin % 50'si oranında ek ücret alınır.

EKSPERLİK ÜCRETLERİ:

Mt : İncelenen meta tutan

Çg : Çalışılan gün sayısı

Es : Çalışan eksper sayısı

"A : 1989 yılı için (50.000.-TL) olmak üzere".

a) 10.000.000.-TL'na kadar:

$$Es \times \text{Çg} \times A + 2A + \frac{Mt}{200}$$

b) 100.000.000.-TL'na kadar:

$$Es \times \text{Çg} \times A + 3A + 6000 + \frac{Mt - 10.000.000}{200}$$

c) 500.000.-TL'na kadar:

$$Es \times \text{Çg} \times A + 4A + 47.000 + \frac{Mt - 100.000.000}{3000}$$

d) 1000.000.000.-TL'na kadar

$$Es \times \text{Çg} \times A + 5A + 177.000 + \frac{Mt - 500.000.000}{4000}$$

e) 1.000.000.000.-TL ve daha yukarı için:

$$Es \times \text{Çg} \times A + 6A + 298.000 + \frac{Mt - 1.000.000.000}{5000}$$

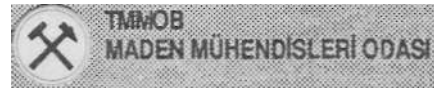
formülleri ile hesaplanır.

(*) TMMOB Yönetim Kurulunca 26.5.1989 tarih ve 106 sayılı karar ile belirlenmiştir.

TMMOB
MÂDEN MÜHENDİSLERİ ODASI

SAYIN ÜYEMİZ,
vüÇLÜ BİR-TMMOB,
ETKİN BİR MADEN MÜHENDİSLERİ
ODASI İÇİN ADRESİNİZİ
GÜNCELLEŞTİRİP
AİDATLARINIZI ÖDEYİNİZİ!.. Yöne

Sayın Üyemiz;
TMMOB SOGenél Kurulunda alimin" karar uyarınca
"Odaların üye ödentilerinden aldıkları faiz cezası
kötönümü, üye-ers geçmiş ay ve yıllara ilişkin
borçlarını ödemeleri için 31 Aralık 1989 tarihine kadar
süre tanınmıştır. 10 Ocak 1990 tarihinden sonra üyeler
geçmiş üyelik öden« borçlanm oorcü ödedikleri tarih*
teki üye ödentisi miktarından ödeyeceklerdir.

Yönelim Kurulu

HABERLER

Şanlıurfa tünellerinde ilk birleşme gerçekleşti...

Güneydoğu Anadolu Projesi'nin (GAP) en önemli ünitelerinden biri olan Şanlıurfa tünellerinde ilk birleşme 24 Haziran 1989 günü gerçekleştirildi.

Tüneli yapan Akpınar Grubu'nun davetlisi olarak bu birleşme törenine TMMOB Başkanı, TMMOB Yönetim Kurulu Üyeleri, ilgili oda temsilcileri ile Oda Başkanımız M. Fikret ÖZBİLGİN, Şanlıurfa temsilcilerimiz Emin ACAR ve çok sayıda davetli ve basın görevlisi katıldı. Davetli topluluğu tünellerin giriş ağız şantiyesinden tünelle girerek 5200 m tünel boyu yol aldıktan sonra birleşecek olan aynaya geldiler. Burada karşılıklı olarak açılan tünelde birleşmenin nasıl gerçekleşeceği anlatıldı ve birleşmeyi gerçekleştirecek tünel açma makinası tanıtıldı. Daha sonra davetli topluluğu birleşmenin gerçekleşeceği aynanın diğer tarafına -yaklaşım 2 tarafına- giderek birleşme çalışmasını izlediler. Sonuç, Türk mühendis ve işçisinin alınterine yakışır güzellikte ve mükemmellikte idi.

Şanlıurfa tüneller sistemi

GAP'nin önemli bir parçasıdır. Atatürk Barajı gölünden alınacak su ile 476 000 hektar arazi sulanacaktır. Betonlu iç çapı 7,62 m olan ve yanyana iki aha tünel ve bağlantı tünellerinden oluşan tünel sistemindeki ana tünellerin her biri, 26,4 km olmak üzere toplam boy 52,8 km'dir. Bağlantı tünelleriyle birlikte bu uzunluk 57,8 km olmaktadır. Tünellerden geçecek su miktarı ise 328 m³/sn. Tünellerde 22 km'nin betonu tamamlanmış olmak üzere 41 km kazı gerçekleştirilmiş ve kazı olarak % 78'i tamamlanmış durumdadır.

Dileğimiz 1992'de tamamlanması planlanan projenin sonuçlarıyla, alt yapısıyla mutlu azınlığa değil, tüm yöre halkına hitap eder. Tünel delinirken sevinç çığlıkları atan, halay çeken insanlar sonuçta gözyaşı dökmezler... O

İTÜ Maden Fakültesi 35. yıl kutlamaları yapıldı

İTÜ Maden Fakültesi'nin 35. kutlama etkinlikleri 29-30 Haziran 1 Temmuz 1989 tarihleri arasında İTÜ Maden Fakültesi'nin Ayazağa'daki yeni binasında yapıldı. Kutlama Programı içerisinde, 1959-1963 yılları arasında Fakülteden mezun olanlara beratlarının verilmesi, ülkemizde madencilik alanında yetiştirilen mühendislerin durumlarının ve fakültelerin verdiği eğitimin tartışıldığı bir panel, bir günlük bir sempozyum, madenciler gecesi, piknik vb. etkinlikler yapılmıştır. •

ODTÜ ilk mezunları ile yeni mezunlar biraraya geldi

ODTÜ Maden Mühendisliği Bölümü meslekte 25. yıllarını dolduran ilk mezunları ile bu yıl okulu bitiren genç mühendisleri ve halen okulda görev yapan öğretim üyelerini 4.7.1989 günü Ankara'da biraraya getirdi. Kaynaşma ve tanışmayı amaçlayan törende okula ve öğrencilere büyük emeği geçen, ancak şu anda okuldan ayrılmış öğretim üyeleri ile ilk mezunlarına birer plaket verildi. •

Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi diploma töreni yapıldı

Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi'nin çeşitli bölümlerinden bu yıl mezun olanların diploma törenleri 11.7.1989 günü İzmir'de Ege Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezi'nde yapıldı. İzmir'deki protokol, öğretim üyeleri ve öğrenci yakınlarının katıldığı diploma töreninde ve mühendislik dalında dereceye girenlere TMMOB'ne bağlı ilgili meslek odalarınca çeşitli armağanlar verildi.

ETİBANK GENEL MÜDÜRÜ GÖREVİNDEN ALINDI

Etibank Genel Müdürü M.Fethi AĞALAR görevinden alınarak Başbakanlık danışmanlığına getirildi.

Etibank Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcısı Abdurrahman YALÇIN tarafından vekaleten yürütülmektedir.

ULUSLARARASI MADENCİLİK HABERLERİ"

ABD

• Nevada Goldfields Corp. (NGC), Colorado eyaletinin Empire ilindeki altın sahasıyla ilgili açık İşletme-yığıma üç projesinin ana hazırlık safhasını başlattı. Bu yıl faaliyete geçmesi beklenen sahada, NGC'nin son iki yıl içindeki üçüncü altın madeni İşletmeye açılmış olacak. Firmanın diğer İki altın madeni, Nevada eyaletinin Austin ilinde bulunan Kingstons yeraltı İşletmesi He Hawthorne ilindeki Aurora açık İşletmesinden oluşuyor. Empire projesinin gerçekleşmesi için yürütülen fizibilite etütlerinin ortaya koyduğuna göre, maden yatağında 3,6 g/t Au ortalama tenörlü 505.000 ton rezerv bulunduğu ve lımit tenorun 1,6 gA olarak seçildiği bildiriliyor.

• Echo Bay Mines ileCoeur d'Alene Mines'in ortaklaşa işletecekleri Alaska eyaletinin Juneau bölgesinin 80 km kadar kuzeyinde bulunan altın sahasındaki Kensington filonunun derinlik uzanımının tahkiki amacıyla 245 m kotundan sürülen arama galerisinin, ağzın 1.530 m İlerisinde cevheri kestiği ve 1.585 m İlerisinde de cevherden çıktığı açıklandı. Daha önce yapılan sondajların verilerine göre, filonun, bilinen derinliği olan 200 m'nin daha da altına kadar uzandığı anlaşıldı. Son derece değişken bir tenöre sahip olan filonun kalınlığının, arama galerisinin güney yanında 21 m, kuzey yanında da 30 m olduğu bildiriliyor. Alınan numunelerin tahlil sonuçları ise, filonun, galerinin güney yanında 5,7 gA Au, kuzey yanında da, 7,8 gA Au tenor İçerdiğini ortaya koyuyor. Değerlendirme etütlerinin sonuçlarına göre, Kensington filonunun ortalama 18 m'lik bir kalınlığa sahip olduğu, dik olarak daldığı ve yüzey İle 440 m kotları arasında, ortalama 4,4 gA Au tenörlü, 31.100 kg metalik eşdeğerli bir rezerv bulunduğu bildiriliyor.

• Corona Corp., Nevada eyaletinin Hawthorn bölgesi yakınındaki Santa Fe Au-Ag madenini geçen Ekim'de İşletmeye açtı. İşletmenin İlk dore külçesi, altı haftalık bir program geclkmesyle, Ağustos'ta döküldü. Santa Fe madeni 2 M ton/yıllık bir yığıma üç tesisi İle birlikte İşletilerek, yılda 1.555 kg Ag üretilecek. Yatakta 1,2 g/t Au ve 9,8 gA Ag tenörlü 8,5 M ton dolayında rezerv bulunduğu ve İşletme için 8,8 M \$'lık yatırım yapıldığı bildiriliyor.

AVUSTRALYA

• New South Wales eyaletindeki Hunter Valley kömür yatağının İşletilmesi için, Japon Toyota Grubu'nun bir alt kuruluşu % 50 hisse İle ortak oldu. Ocaktan, 20 yıl süreyle, 400.000 ton/yıl koklaşabilir kömür ve 600.000 ton/yıl da teshin kömürü çıkartılıp, tamamı Japonya'ya İhraç edilecek. Japon çelik üreticilerinin yoğun talepleri nedeniyle, Avustralya'nın koklaşabilir kömür fiyatlarına 5 \$Aon kadar zam yaptığı bildiriliyor.

• Western Australia eyaletinde 100 yıldan beri İşletilmekte olan Kaigoorlie Altın Havzası'ndaki tekelleşme faaliyetleri hızlandı. Homestake Gold of Australia, anılan havzada çalışan bütün diğer firmalarla yarı yarıya ortak olarak; özellikle, "Süper Ocak" diye anılan Golden Mile madeninin, İşletmenin başladığı 1890 yılından beri İlk defa tek bir yönetim altında çalıştırılmasını gerçekleştirdi. "Süper Ocak"ta 20 yıllık bir İşletme ömrü kaldığı, bu sürenin yeraltı yöntemleriyle İşletilebilecek ek rezervler sayesinde daha da uzayacağı ve bu güne kadar 1.213 ton Au üretildiği bildiriliyor. Tek elden yönetilecek İşletme sonucunda, birim üretim maliyetinin 4.18 \$/g'in altına düşebileceği ve 1991'de kapasitenin 24.880 kg/yıl düzeyine kadar çıkabileceği bildiriliyor.

• Dünyanın en büyük Cu ve Pb-Zn-Ag üreticilerinden biri olan Mount Isa Mines Ltd., uzun vadeli yeni bir strateji tayin ederek, Mt.Isa ve New Hilton İşletmelerindeki Pb ve Zn üretimini arttıracığını açıkladı. 750.000 ton/yıl kapasiteyle çalıştırılacak yeni bir konsantratörün devreye girmesiyle birlikte, Pb üretimi 180.000'den 200.000 ton/yıl'a, Zn üretimi de 200.000'den 250.000 ton/yıl'a çıkacak. Ayrıca, SASMELT diye adlandırılan yeni bir İzabe prosesinin uygulanmasıyla, 60.000 ton/yıl konsantrasyon İşlenerek eski tesislerin yükü hafifletilecek; sermaye ve İşletme giderleri kısılacak; bunun yanında, çevre sorunları da çözüme kavuşturulacak.

• ABD kökenli Reynolds Metals Co., Western Australia eyaletinin Perth ilinin 120 km kadar kuzeyindeki New Norcia bölgesinde bulunan, ülkenin İlk platin madenini İşletmeye alacağını teyid etti. Firma, 1988 Ekim'inde, daha önce yürüttüğü aramaların sonucuna dayanarak; 2,5 km uzunluğunda, 1 m ka-

İnliğinde ve 11 m derinliğindeki bir filondan alınan numunelerin 4,4 g/t Pt, 5,2 g/t Pd ve 1,2 g/t Au mertebesinde tenörler içerdiğini açıklamıştı. Şimdi de mineralzasyonun derinliğinin tahkiki amacıyla, 3.500 m'lik sondajlı bir çalışmanın programlandığını bildiriyor. Sahada yapılacak işletmeden elde edilecek Au ve PGM konsantresinin ihraç edilmesi tasarlaniyor.

- Fin kökenli kamu kurumu Outokumpu Resources'in bir alt kuruluşu olan Outokumpu Australia ile Pancontinental Mining, Queensland eyaletinde bulunan Thallanga Cu-Zn-Pb-Ag-Au kompleks yatağının işletmeye açılabilmesi için, 68,5 M \$'lık bir ortak yatırım projesinin gerçekleştirilmesi doğrultusunda karar aldılar. Charter Towers yakınında bulunan yatağın üzerinde Au ve Ag içeriği zengin 200.000 ton rezervli bir demir şapka bulunuyor. Projenin başlangıç aşamasında yatağın süperjen zonları açık işletmeyle alınarak 520.000 ton cevher çıkartılacak ve daha sonra da yeraltına geçilerek 550.000 ton/yıl'lık bir çıkartım kapasitesiyle primer cevher işlenecek. Elde edilecek karma konsantrelerin Avrupa'ya ihraç edilmesi öngörülüyor.

- Renison Gold Fields Consolidated ve Little River Gold ortaklığında, Tasmanya adasının Queensland kasabası kuzeyindeki Henty altın sahasında yürütülen arama projesi kapsamında, 900 m'lik bir rekup desandresi sürülmeye başlandı. Desandrenin yatağa ulaşmasından sonra doğrultu boyunca 200 m'lik bir kılavuz baca sürülmesi öngörülüyor. Son aşamada da yeraltı sondajlarıyla rezerv tahkik edilecek ve proses geliştirme denemeleri için 2.000 ton numune alınarak, kurulacak pilot işleme tesisi beslenecek. Daha önceden yapılan yüzey sondajlarının 450 m derinlikte, 11 m kalınlıkta ve 56,1 g/t Au tenörlü bir cevherli zon kesmiş olduğu bildiriliyor.

- Carr Boyd Minerals Ltd., Western Australia eyaletinin Laverton bölgesi yakınındaki Mt.Weld sahasında bulunan Nadir Toprak Metalleri (NTM) rezervlerinin iki katına çıktığını açıkladı. Sondaj verilerine göre, maden yatağı % 11,2 (Y₂O₃ + diğer NTM oksitleri) tenörlü 15,4 M ton görünür rezerv içeriyor ve dünyanın en büyük NTM yataklarından biri sayılıyor.

- Mawson Pacific Marvel Loch bölgesinde sürdürdüğü sondajların sonuçlarına göre, sahada bulunan rezervlerin ortalama 3,9 g/t Au tenörü üzerinden 12 M tona çıktığını bildirdi. Konstrüksiyonu tamamlanan 1 M ton/yıl kapasiteli bir işleme tesisinin devreye girmesiyle birlikte, gelecek yılbaşı sahada işletmeye geçilecek.

- Carpentaria Gold Pty.Ltd., Western Australia eyaletinin Pilbara bölgesindeki Mt.York altın sahasında, rezerv geliştirme çalışmalarını sürdürüyor. Son bulgulara dayanılarak, sahadaki iki ayrı yatakta

bulunan rezervlerin, 2,1 g/t Au tenörlü 240.000 ton ve 3,2 g/t Au tenörlü 200.000 ton mertebesinde olduğu bildiriliyor. Firma, ülkenin diğer eyaletlerindeki çeşitli altın madenlerinden yılda 2.177 kg altın üretiyor.

- Elders Resources NZFP, Queensland eyaletinin Red Dome altın sahasındaki açık işletmesini, 38 M \$'lık bir yatırımla tevsî edeceğini açıkladı. Tevsîafın ardından yeraltı işletmesinin ana hazırlıkları başlatılacak. Toplam 9 M ton rezerv bulunan sahadan, 8 yıllık proje ömrü süresince, 3.600 ton Cu, 56 ton Ag ve 18.660 kg Au üretilecek. Ülkenin en büyük yağma liçe tesislerinden biri (2.150 kg/yıl Au kapasiteli)'nin halen faaliyette olduğu Red Dome sahasında, yağma liçe uygun olmayan çeşitli cevher tipleri için ayrı bir işleme tesisinin daha kurulması tasarlaniyor.

- Anglo American Pacific Ltd., Kalgoorlie altın havzasında bulunan Kaltafis işletmesindeki artıkların yeniden işlenebilmesi için, 30 M \$ yatırım yaparak yeni bir tesis kurmayı tasarlıyor. 12 yıl sürecek proje ömrü boyunca, 12.000 ton/gün'lük kapasiteyle 50 M ton artık işlenecek ve yılda 1.555 kg altın üretilecek.

- Kalbara Mining NL He Tem Minerals NL'nin ortak girişimi sonucunda, Western Australia eyaletinin Kalgoorlie havzasındaki Kundana işletmesinde 1.244 kg/yıl kapasiteli altın üretimi gerçekleşti. Maden yatağında, tenörleri 2,8-4,3 g/t Au arasında değişen 1,53 M ton rezerv bulunuyor, işleme tesisi de 300.000 ton/yıl kapasiteyle çalışıyor.

BREZİLYA

Petrobas kurumunun açıkladığına göre, ülkenin güneyindeki üç eyaletin arazilerinde mostra veren beş bitümlü şist yatağının biri olan Sao Mateus do Sul'da bulunan 180 M tonluk rezerv, karbondisülfürde çözünmeyen ve baca gazlarından kurtarılabilen özel bir kükürt tipi olan "gama sülfür" içeriyor. Sahada kurulan tesis işletmeye geçince, Claus Prosesi ile yılda 33.000 ton kükürt yan ürün olarak kurtarılabilecek ve ayrıca bitümlü şist de işlenmiş olacak.

ÇİN HC

- Ülkenin geçen seneki kömür çıkartımı, plan hedeflerini 32,48 M ton aşarak 960,6 M tona ulaştı. 1989'da gerçekleşecek kömür madenciliği yatırımlarının 2,66 milyar \$'a indirileceği, ancak yatırımlar içindeki kamu sektörü payının da arttırılacağı bildiriliyor, iş güvenliği sorunlarının giderek artması üzerine; gaz infilaklarının, yangınların ve su baskınlarının önlenmesi ile havalandırmanın geliştirilmesi için, ayrıca 11,3 M \$'lık yatırıma gidileceği açıklanıyor.

• Henan eyaleti ile Guangxi Zhunang özerk bölgesindeki iki yeni alüminyum projesinin gerçekleştirilmesi doğrultusunda, yabancı sermayenin yatırım yapabilmesi için devlet onayının alındığı açıklandı. 160 M ton Al₂O₃ eşdeğerli rezerv bulunan yatakların birinden, altyapı da dahil olmak üzere, 3 milyar \$ yatırım yapılarak yılda 50.000 ton elektrolitik Al; 100 M ton rezerv bulunan diğer yataktan ise, yılda 0,5 M ton Al, 0,3 M ton alumina ve diğer Al türevleri üretilmesi tasarlanıyor. ÇHC'nin projelere yatırım yapacak yabancı ortaklar aramaya başladığı bildiriliyor.

ENDONEZYA

• Sumatranın güneyindeki bir kömür yatağından 30 yıl süreyle 2,4 M ton/yıl çıkartım yapılması ve Jakarta'daki Surlays enerji santralının beslenmesi için açılan devlet ihalesine, Alman, Japon, Avustralya ve Kanada kökenli dört firma teklif verdi.

• Freeport-Mc Moran Copper, ülkenin Irian Jaya bölgesindeki Grasberg maden yatağında yürütülen rezerv tahkiklerinin sonuçlarına dayanarak, metalik eşdeğer cinsinden 1.315.000 ton Cu, 224 ton Ag ve 140 ton Au bulunduğunu açıkladı.

FİLİPİNLER

Merlin Mining Ltd., başkent Manila'nın 250 km kuzeydoğusundaki Zambales bölgesinde bulunan 2.400 ha'lık krom sahasının işletme ruhsatını elinde bulunduran Pacific Group'un hisselerini almak için girişimlere başladı. Sahadaki Alpin tıplı kromit yatakları, şiddetli tektoniğe maruz kalmış ultramafik formasyonlar içinde, hem podiform ve hem de stratiform olarak zuhur ediyor. Bunların biri olan Acoje yatağı, 6 M ton metaiurjik kromit rezervi içeriyor ve dünyanın bilinen en büyük refrakter kromit yatağı olan ve halen de Benquet Corp. tarafından işletilen, 19 M ton rezervli Coto yatağının biraz kuzeyinde bulunuyor.

GUYANA

Dünya zenginlik sıralamasında sondan üçüncü gelen ülke, maden potansiyelini ve özellikle de altın ile elmas yataklarını değerlendirebilmek amacıyla, yabancı sermayeye şirin görünmeye çabalıyor. Ülkenin geçen yılki altın üretimi 666 kg, elmas üretimi de 1.484 g düzeyinde gerçekleşmişti. Guyana kalkanının Jeolojisi, altın ve elmas yatakları (hem primer, hem de alüvyel)'nin oluşumu ve bulunabilmesi için uygun görünüyor.

İNGİLTERE

Ülkenin kömür kurumu, her işgünü 2 M £ tutarında gerçekleştirerek sürdürülen yeni yatırımlar saye-

sinde, üretiminin 3 yıl içinde eskisine göre % 75 arttığını açıkladı. Geçenlerde de bir haftada 90.089 ton kömür çıkartılan Daw Mill ocağında, yeni bir Avrupa rekoru kırılmış oldu. Kalın damarlarda hazırlanan yüksek ölçüde mekanize uzunayaklardan kömür çıkartılan Daw Mill ocağındaki genel randmanların, 10.710 kg/vardıyla mertebesinde olduğu bildiriliyor. İstatistiklere göre, anılan rakamın ülke randmanları ortalamasının hemen hemen iki katı olduğu söyleniyor. İskoçya'daki Longannet ocağında ise, başka kategorideki yeni bir Avrupa rekoru kırılarak, bir hafta içinde 126,7 m lağım sürüldü. Kırılan eski rekorun da yine aynı ocağa ait olduğu ve yeni rekordan 13 m daha kısa olduğu bildiriliyor.

İSPANYA

Kömür madenciliğinde iş güvenliğinin artırılması amacıyla yürürlüğe girecek olan yeni mevzuat senato tarafından kabul edildi. AET ortalamalarının iki katı olan iş kazalarının, sektörün dağınık yapısından kaynaklandığı; örneğin, Almanya'da kömür madenciliği ile uğraşan 33 firma bulunduğu halde, İspanya'da aynı işi götüren firma sayısının 200 dolayında olduğu bildiriliyor. İş güvenliği uzmanları, mevzuatın çağa ayak uydurması ve denetim yetkisinin merkezi bir elde toplanabilmesi halinde, iş kazalarının azalabileceğini öngörüyorlar.

KANADA

• Fording Coal ile Edmonton Power, Alberta eyaletindeki Genesee kömür madenini, bu yılbaşında işletmeye aldı. Yatakta kükürt içerikleri düşük üç ayrı damar bulunduğu, açık işletmeye elverişli 270 M ton rezervin 3 M ton/yıllık çıkartım kapasitesiyle sahanın yakınına kurulacak olan 2x400 MW'lık bir enerji santralini besleyeceği ve santralin ekonomik ömrünün 35 yıl olduğu bildiriliyor.

• Canamax Resources, Yukon eyaletindeki Watson Lake'in kuzeyinde bulunan Mt. Hundere sahasında yürütülen arama çalışmaları sonucunda, Jeolojik rezervlerin daha da geliştiğini açıkladı. Yatakta yapılan sondajların % 13,3 Zn, % 5,3 Pb, 63,8 g/t Ag tenörlü 5,22 M ton'luk bir rezerv kesimini görünürleştirdiği bildiriliyor.

KOREC

Ülkedeki dört firmanın, Kore HC'nden antrasit ithal edebilmek amacıyla izin almak için hükümete başvurduğu açıklandı. Bu alışveriş, 1945'den bu yana Kore HC'nden yapılacak ilk doğrudan ithalat olacak ve eğer gerçekleşirse, halen ABD, ÇHC, Vietnam ve GA'dan yapılmakta olan kömür ithalatını kısmen ikame edebilecek.

MACARİSTAN

Ülkenin kuzey kesimindeki 175 M ton rezervli Recsk bakır yatağı ile ilgili yatırım tartışmalarının bitmediği açıklandı. 1967'de bulunan yatağa girebilmek için 0 8 m'lik iki kuyu 1.200'er m derinliğe indirildi ve toplam 8 km uzunluğundaki ana hazırlık lağımaları sürüldü. Yatağın derinde bulunması ve diğer jeolojik güçlükler nedeniyle; madenin ekonomik olarak işletilebilmesi için, bakır fiyatlarının uzun bir süre 2 \$/kg düzeyinin üstünde seyretmesinin şart olduğu bildiriliyor. İyimsen hesaplarla, yılda 50.000 ton rafine Cu üretilmesi tasarlanıyor ve üretilen konsantrenin yarı yarıya ortaklaşa SSCB'nde izabe edilmesi veya madenin Outokumpu ile ortaklaşa işletilmesi alternatifleri tartışılıyor.

MEKSİKA

Sidermex, 1987'de 5 M ton kömür çıkarttığı 11 madenin 5'inli kapatacağını, ancak, açılacak yeni bir ocak sayesinde halen çıkartmakta olduğu kömür miktarının daha da artacağını açıkladı. Yeni projenin finansmanı doğrultusunda, Dünya Bankası ile 400 M \$'lık bir kredi temini konusunda mutabakat sağlandığı bildiriliyor.

NAMİBYA

CDM Pty., 39 M \$'lık bir yatırıma giderek, Orange Irmağının sol sahili üzerindeki yeni bir elmas madenin işletilmesi için hazırlığa başladı. Irmağın mansab tarafında bulunan dört ayrı yataktan halen elmas çıkartmakta olan firma, yeni bir cevher zenginleştirme tesisini devreye alacak. Yeni ocaktan çıkartılacak cevherin % 95'inin kuyum kalitesinde olduğu, rezervlerin 8.700 g/yıl'lık bir kapasiteyle 10 yıl çıkartım yapmaya yetecek miktarda görüldüğü ve ülkedeki elmas madenciliğinin ömrünü uzatabileceği bildiriliyor. Planlanan üretim hedeflerine ulaşabilmesi için 1,2 M ton cevher çıkartılması ve işlenmesi, bunun için de 5,2 M ton dekapaj yapılması gerekiyor.

PAKİSTAN

Saindak bölgesindeki Cu-Ag-Au yataklarının değerlendirilebilmesi için ÇHC'nce teknik yardım sağlanacağı açıklandı. Gelecek yıl başlatılacak olan yatırım projesi, yılda 16.000 ton Cu, 2.737 kg Ag ve 1.617 kg Au üretimini hedefliyor.

ŞİLİ

Placer Dome ile Consolidated TXC Corp. arasında varılan mutabakata göre, La Coipa Ag/Au projesi yarı yarıya ortaklaşa gerçekleştirilecek. Ana hazırlıkları başlatılan projenin ilk aşamasında, elden düşme bir zenginleştirme tesisi sahaya kurulacak ve günde 1.000 ton yüksek tenörlü cevher işlenerek 24-30 ay kadar bu biçimde işletme sürdürülürken, bir yandan da 15.000 ton/yıl kapasiteli düşük tenörlü cevher işleyecek esas tesisin konstrüksiyonu ilerletilecek. 1989'da 62,2 ton Ag ve 1.913 kg Au üreteceği tahmin edilen tesisin tam kapasitedeki toplam üretiminin, altın eşdeğeri üzerinden 12,44 ton/yıl'a yaklaşacağı ve rezervlerin işletme ömrünü 12 yıl sürdürmeye yetecek düzeyde olduğu bildiriliyor.

VENEZUELA

• Venalum, 300.000 ton/yıl'lık mevcut kapasitesine 118.000 ton Al daha ekleyecek olan beşinci elektroliz hattının, 1989 ortalarında devreye alınacağını açıkladı. Ayrıca, Al madenciliği ile uğraşan bir diğer kamu kurumu olan Alcasa'nın da 120.000 ton/yıl'lık kapasitesini 280.000 tona çıkartacak yeni elektroliz ünitelerini devreye almayı planladığı bildiriliyor. Sektördeki tevlat kararlarının, Los Pijlguaos boksit kompleksinde kaydedilen başarılı gelişmeler nedeniyle alındığı açıklandı.

• Bauxiven, ülkenin güneyindeki Los Pijlguaos boksit madeninin tevsiati için 195 M \$'lık yatırıma giderek, 1990'da 3 M ton cevher çıkartılmasını programa aldı. Çıkarılacak cevherin tamamı, yerli Al sanayiinin hammadde ihtiyacı için kullanılacak. 1988'deki çıkartımı 700.000 ton olarak gerçekleştiren kurum, bu yıl 800.000 tonu hedefliyor ve bu yüzyılın bitiminde ise, Venezuela'nın 8 M ton boksit çıkartacağı ve işleyeceği tahmin ediliyor.

ZAİRE

Ülkenin geçen yılki 510.000 tonluk toplam baki sevkiyatına dayanarak, Gecamines'in aynı yılda 470.000 ton Cu ürettiği tahmin ediliyor. Firma'nın, 90'lı yılların başında, 40.000 ton/yıl kapasiteyle yüksek saflıkta katodik Cu üretimi gerçekleştirmesi ve daha sonra da bu miktarı 100.000 tona kadar arttırması bekleniyor.

(*) Bu bölümde verilen dış haberler International Mining Dergisi'nin 1989 Mart sayısından derlenmiştir.

PIYASA HABERLERİ

A ŞAĞIDAKİ sütunlarda verilen metal, ferroalyaj, cevher, konsantre ve endüstriyel mineral fiyatları, sadece iç ve dış ticaretimize konu olan kalemler ile hammaddeleri ülkemizden sağlanan metallere özgüdür. Dış fiyatlarla ilgili veriler, Engineering and Mining Journal'ın 1988 Aral* sayısından aktarılmıştır. Ağırlık birimlerinin tamamı, aksi belirtilmediği sürece, DIŞ FİYATLAR İÇİN METRİK TON, İÇ FİYATLAR İÇİN DE KİLOGRAM cinsinden verilmiştir. Limanı belirtilmeyen CIF teslimatın boşaltma limanları, Avrupa'deki belli başlı ticaret limanlarıdır. Limanı belirtilmeyen FOB teslimatın yükleme limanları, anılan sahildeki belli başlı ticaret limanlarıdır. Büyük harflerle yazılı ülke, firma ve kurum adları main orijinini belirtmektedir. ETİBANK'ın S bazında verilen satış fiyatları, ihracat değerlerinden aktarılmıştır; iç fiyatlar da aynı baza göre ayarlanmaktadır. Endüstriyel minerallerin fiyatları kalite, kaynak, miktar ve diğer satılma koşullarına göre, geniş aralıklar içinde, değişmektedir. Değişim aralığının çok geniş olduğu kalemlerde, fiyatların hangi özelliklere göre değişim gösterdiği açıklamalarda belirtilmiştir. Teslimat ve orijinleri belirtilmemiş olan yurt dışı endüstriyel mineral fiyatları, Doğa Madencilik AŞ'nin Kartal teslimi perakende satış fiyatlarıdır.

METAL FİYATLARI		Kobalt	Ferrosil
Altın		AFRIMET,%99,FOB New York,\$/lb	ETİBANK,FOB İskenderun,! 900.
LMB,24Ayar,\$/troz (18/8/89)	365.20	Katodik Levhalar 7.25-7.50	İMBJL 5.300.
KKB.24 Ayar,TL/g (19/8/89)	24.450.—	Pudra 13.84	
Alüminyum		Çok ince pudra 16.75	Ferrotitan
LMB,%99,5,c/lb	118.50	İMB.TL	%70'lik,kg Ti içeriği olarak,
COMEX,%99,7,c/lb	108.-	Krom	CIF,\$/kg 5.30-5.80
ETİBANK,%99,Q0-99,65		NMB.elektrolitik, standart, \$/lb 3.15-3.20	İMBJL 35.000.-
SeydişehirJL	4.400-4.800	Kurşun	Ferrovandiyum
Antimuan		NMB,ABDveKANADA,c/lb 35-37	% 70-80,kg V içeriği olarak,
LMB,Regulus,c/lb	98-100	LMB,\$ 603.72	CIF,\$/kg 32.80-34.90
İMB.Regulus.TL	9.000.-	İMB,%99,97,TL 2.000.-	Ferrovolfam
Bakır		Magnezyum	%80-85,kg W içeriği olarak,
LMB,Katodik Levhalar,c/lb	126-129	NMB.5 tonluk partiler, \$/lb 1.92	CIF,İ/kg 5.50-5.70
ETİBANK.blister.TL	5.950.-	Manganez	
KBl,blister,TL	5.950.-	Elektrolitik,%99,9,NMB,c/lb 168	METALİK CEVHER ve KONSANTRE FİYATLARI
Bizmut		Molibden	Alüminyum
NMB.1 tonluk partiler,\$/lb	5.50-5.90	İNGİLTERE,pudra.tane boyuna göre, £/kg 14-20	Kalsine alümina,%98-99 Al ₂ O ₃ ,
İMB.perakende.TL	80.000.-	Nikel	20 tonluk partiler, İngiltere teslimi £ 250-300
Cıva		NMB,\$/lb 6.15-6.35	Boksit,refrakter kalite, CIF,\$ 160-175
NMB,%99,9,\$/şişe	240-260	İMB.perakende.TL —	ETİBANK.Alümina.min %98,5Al ₂ O ₃
ETİBANK,%99,99luk,		Paladyum	dökme veya ambalajlı FOB Antalya veya FOT Seydişehir,! 180.
FOB İzmir,İ/şişe	250.—	NMB (89 Mayıs sonu), \$/tr oz 153	Antimuan
Çinko		Platin	%60 Sb.sülfürlü konsantre.CIF,
AVRUPA Üreticileri,! 1.685-1.690		NMB (89 Mayıs sonu), \$/tfoz 512-513	İ/ünite 19-20
ÇİNKUR.katodik külçeler, %99,95,TL 4.420.-		Volfram	%60 Sb,parça,cif,\$/ünite 20-21
İMB,katodik külçeler,perakende TL 7.200.—		İNGİLTERE,%99,5,pudra,£/kg 13-14	Çinko
Gümüş		FERROALYAJ FİYATLARI	%52-55Zn,sülfürlü konsantre,
LMB,%99,9 (3 ayın ortalaması) \$/troz 5.49		Ferrokrom	kuru bazda,CIF,\$ 850-900
LMB,%99,9 (19/5/89),\$/troz 5.43		%60-65lik,lb Cr içeriği olarak, NMB,c/lb 97-99	iş:\$ 220-230
KKB,%99,9(18/8/89),TL/g 450.-		ETİBANK,%60-65,YK, FOB İskenderun,! 840.-	Demir
ETİBANK.%99,9 (18/8/89),TL/g 495.-		ETİBANK,%68-72,DK, FOB Antalya,! 1.310.—	min %52 Fe.Mn ve empirüte içerikleri ile diğer mukavele hükümlerine göre değişken, ERDEMİR AŞ'VETDÇİ Kurumu'nun iç satılma fiyatları, FOW ocağa en yakın istasyon,TL 15-25
Kadmium		Ferromangan	%65 Fe Brezilya cevheri, CIF İskenderun veya Ereğli,\$ 28-32
NMB,1 tonluk partiler, \$/lb 6.70		OK.lb Mn içeriği olarak, NMB,C/lb 67-68	Krom
ÇİNKUR,%99,95 lik katodik çubuklar.TL 34.000.—		İMB.DKJL 6.800.-	ARNAVUTLUK.sert parça,min %42, FOB,! 55-65
İMB,%99,95 lik katodik çubuklar.TL 95.000.—		İMB.YKJL 3.800.-	konsantre,%51,FOB,! 90-100
Kalay		Ferromolibden	G.AFRİKA,tOZIU,%40,FOB,İ 55-65
MALEZYA,spot,Kuala Lumpur,Rg/kg 27.40		%65-70,kg Mo içeriği olarak CIF, \$/kg 9.50-9.90	SSCB.parça.min %36,FOB,İ 75-95
NMB,antrepo teslimi,İ/lb 4.67		İMBJL 20.000.-	FİLİPİNLER,refrakter konsantreler FOB,! 55-65
SSCB,çubuklar,İMB.perakende.TL 35.000.-			

YİTİRDİKLEİMİZ

FİKRET KELKİTÜ

1960 yılında Erzurum'da doğan Fikret KELKİTÜ, 1987 yılında İTÜ Maden Fakültesinden mezun oldu.

Genç yaşta yakalandığı hastalıktan kurtulamayarak aramızdan ayrılan meslektaşımızın ailesine, yakınlarına ve Maden Mühendisleri topluluğuna başsağlığı dileriz.

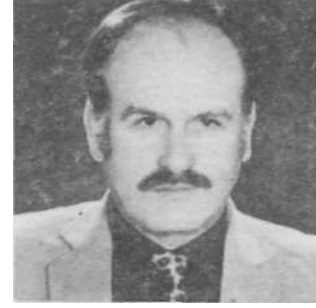

ÖMER CEBİ

1937 yılında Sürmene'de doğan Ömer CEBİ, 1964 yılında İTÜ Maden Fakültesinden mezun oldu.

Son olarak TKİ Orta Anadolu Linyitleri Müessesesi Müdür Yardımcılığı görevini yürütmekte olan meslektaşımız 5.6.1989 tarihinde aramızdan ayrılmıştır.

Ailesine, yakınlarına ve Maden Mühendisleri topluluğuna başsağlığı dileriz.

TURGUT ARSLAN

1940 yılında Ordu'da doğan Turgut ARSLAN, 1962 yılında İTÜ Maden Fakültesinden mezun oldu. 17.12.1962 yılında DSİ'de çalışma hayatına atılarak, sırasıyla Samsun, Balıkesir, Eskişehir ve Afyon Sondaj Şubelerinde görev yapmıştır. 1977 yılında Eskişehir ve Afyon Sondaj Şube Müdürlüğü'nün kurulmasında görevlendirilmiş olup 1982 yılına kadar bu şubenin müdürlüğünü yapmıştır.

19.1.1982 tarihinde atandığı DSİ III. Bölge Müdür Yardımcılığı görevini sürdürürken 29.8.1989 tarihinde aramızdan ayrılmıştır.

Evlü ve iki çocuk babası olan üyemizin ailesine, yakınlarına, mesai arkadaşlarına ve Maden Mühendisleri topluluğuna başsağlığı dileriz.

EMİN SEVİMLİ

1952 yılında Kastamonu'da doğan Emin SEVİMLİ 1972 yılında İTÜ Maden Fakültesinden mezun oldu.

Son olarak Etibank Kırka Boraks işletmelerinde çalışmakta olan meslektaşımız 8.7.1989 tarihinde aramızdan ayrılmıştır.

Ailesine, yakınlarına ve Maden Mühendisleri topluluğuna başsağlığı dileriz.

MADENCİLİK *Bülteni*

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Adına
Sahibi ve Sorumlu Yönetmeni: Alpaslan ERTÜRK
Yönetim Yeri: Selanik Cad. 19/3 Kızılay-ANKARA
Tif: 125 1080- 117 5290

- * Ayda bir yayınlanır.
 - * Kaynak gösterilerek alına yapılabilir.
 - * Yazılardaki görüş ve düşünceler yazarlarına aittir. Odayı ve bülteni sorumlu kılmaz. Yazarlara ücret ödenmez.
- Ofset Hazırlık: Denk Ajans, 229 84 30 - 229 85 52
Baskı: Ercülu Ofset

Sayın üyemiz,

Ayca bir >ayın!anmakia okJuğumsjp "Madencilik B0ftent"nin düzenli ve ntei&lı blçirneİj çıkarılması siz-

inceleme, araştırma, derlemapnaber, yorum vb. ürünlerinizle gazetemizi desteklemenizi bekliyoruz. Katkılarınız bizlere yol göstefOKk ve sektördeki

Caklır.İİ.

M«ci?kBültent